

עלון קיבוץ ניר דוד (תל עמל)

אפריל 2021

צילום: רותם סלוט

אפריל 2021

צילום: קורונה מגס

כן היו הדברים מעולם – תרצה אתר

דברים נשכחנו והם צוללים,
ילדים במחבוא, נערים זוחלים,
גדרות תיל עוטפות שכחה וצללים.
רק בעמק הלב עוד נותרו
עו הנפש
ועוד משהו.

והיו שהלכו ולא שבו
כשיר וכחפלה.
לא ילכו בשביליך, רק ישוטו אליך
עם רוח סוף הקיץ הקלה
עם גשמי היורה
ותקיעת השופר
ודמעת הזרעים הגדולה.

כן היו, כן היו הדברים מעולם,
כן היו.
היו בניאדם
של ימי בראשית,
היו – ועודם.

היו בכנרת, היו במדבר
ועודם גם בקרן סמטה של פרבר
ועודם בגבולות עשנים ורחוקים.
גם בהם יספר וידבר,
גם עליהם עוד יושר.

עלון אפריל – יוקדש ברובו למועדים שציינו החודש

עדכוני קהילה

ממוכיר הקיבוץ עמודים 4-5

מהנהלת החינוך עמוד 6

חיי קהילה

אירועי תרבות עמודים 7-10

מתנדבי האסי עמוד 11

שכבת ח' גאה להציג עמודים 12-13

פעילות גופנית עמודים 14-15

אנשים בקהילה

לציון יום השואה;

בני ובנות קבוצת "עומר" עמודים 16-17

יעקב גפן עמודים 18-19

יאיר פלגי עמוד 20

לציון יום הזיכרון;

פצועי צה"ל

ישראל נצר עמוד 21

שלמה הכהן עמודים 22-23

גיחי צין עמודים 24-25

עמרם שורר עמודים 26-27

יוני צין עמוד 28

אסתר פרו עמוד 29

ספי פרי עמודים 30-31

המצטיינים שלנו עמודים 32-33

מזל טוב;

ימי הולדת עגולים עמוד 34

רק נולדו עמוד 35

אחרי מות;

לזכרו של יובל חמצני עמוד 36

לוח נפטרים עמוד 37

סביבה קרובה-רחוקה

דרור סגל עמודים 38-39

שואל גולומב עמודים 40-41

תשבץ הגיון

תשובות ח'חניקים במסכה עמוד 43

עדכוני קהילה

לביא מאירי – מזכיר הקיבוץ

זהו, יצאנו לדרך. המזכירות החדשה שנבחרה לאחרונה קיימה שתי סדנאות התנעה בעזרתה של גילי ראובני, יועצת ארגונית. מטרת שתי הסדנאות הייתה היכרות עמוקה יותר בין חבריה, הגדרת דרכי העבודה – גם ברמה הפרקטית (מי שמאחר רושם פרוטוקול) וגם באופן התנהלות המזכירות שזכתה לאמון הציבור, הרואה בה את נציגיו ונציגותיו. בסדנא האחרונה גם קבענו יחד יעדי עבודה למיפול, קידום וביצוע בתקופה הקרובה. למזכירות הוגשה רשימת נושאים שמרביתם עלו בשאלון החוסן החברתי שנערך בקיבוץ לפני מספר חודשים והציבור ראה צורך לקדם. בחרנו מתוכם שישה נושאים בהם נרצה לעסוק בתקופה הקרובה (מלבד כמובן לנושאים הדחופים הרובצים לפתחנו), התחלקנו לצוותי עבודה שיובילו ויקדמו את הנושאים הנבחרים לכלל הצעת החלטה קיבוצית.

הנושאים שבחרנו לעסוק בהם הם:

1. מעמד אחד (נושא שעסקו בו כבר מזכירויות רבות אך מעולם לא הגיע לבשלות) – את הצוות הזה יובילו: יואב להב, שמוליק שריקי, אלדד סברנסקי, ניצן סגל ושירי פירדמן.
2. חוסן חברתי – צוות חוסן חברתי נבנה במהירות כדי לתת מענה למצב משברי כשהחלו אירועי האסי. ממרות עבודתו, תפקידיו ומיקומו במערכת הקיימת לא הוגדרו. הצוות שנבחר לעסוק בכך כולל את: טל דגני, נוהר רב טל ומירי דגן
3. דמוגרפיה וצמיחה – הנושא נבחר מתוך ידיעה שאין גוף בקיבוץ העוסק בקליטת המצטרפים החדשים. כשהעמקנו בנושא ראינו שהוא רחב יותר מנושא הקליטה גופה ויש לעסוק ולהרחיב את תחום העיסוק בו, ולדבר על צמיחה דמוגרפית על כל היבטיה. נבחרו להוביל את הצוות הזה: מאיה וייסמן ארמל, ניצן סגל ושחר גורן.
4. תקשורת פנים קיבוצית – אחד הנושאים שהציבור הגדירם כיותר חלשים אצלנו בשאלון החוסן החברתי. נבחרו לצוות זה: שולה טל, אלדד סברנסקי, מאיה וייסמן ארמל ושירי פירדמן.
5. צוות תרומה לקהילה מחוץ לקיבוץ – ישנם כאן רבים שעושים ותורמים מזמנם ויכולתם לקהילה שמחוץ לנו. מצאנו לנכון לקדם ולמפח את הפעילות הזאת, למסדה ולחפשו לה אפיקים נוספים. לצורך כך נבחרו: נוהר רב טל וטל דגני.
6. מבנה ארגוני לניהול קהילה – הצוות שעסק בנושא המבנה הארגוני החדש לקיבוץ הביא הצעה שאושרה במשאל החברים לגבי ממרות עבודתה ותפקידה של הנהלת הקהילה. מצאנו לנכון להעמיק את העבודה בנושא. שירי פירדמן, שחם ולביא יעסקו בכך.

במהלך הסדנא החלו כבר הצוותים השונים לעסוק בנושאים השונים והם אמורים להציג תכניות עבודה מסודרות עד אמצע מאי. המשך העבודה אחרי הגדרת הצרכים של כל נושא, יתקיים בצוותים רחבים יותר בעזרת אנשים נוספים מהקיבוץ שיצטרפו לטובת הרחבת מעגל החשיבה והעשייה בתחומים אלה.

גם גילי ראובני מנחת הסדנאות וגם אני, התרשמנו מאוד לטובה מהנכונות והרצון של חברי המזכירות כולם לקחת אחריות ולהיות חברי מזכירות פעילים ומשפיעים.

החל מהשבוע הבא נתחיל לעסוק גם בענייני הקיבוץ השוטפים.

השתתפות בצער

משתתפים בצערה של רקפת בודה עם מותו הטראגי של

בנה ספיר בתאונת דרכים בתל אביב

משתתפים בצערו של אמיר עסיס עם פטירת אמו, תמי

יהי זכרם ברוך!

איחולי החלמה

לירון קרוגר ולחיים שטרן – איחולי החלמה.

חזרו לאיתנכם במהרה וחזרו הביתה!

בית ניר דוד

מהחינוך הקהילתי

“זרעי קיץ / נישאים ברוח / מעירים זיכרונות / מעוררים ערגונות / זרעי קיץ באים בנחיריים

ורומזים איזה קיץ / הולך להיות...” [מאיר אריאל]

אנו כבר מרגישים את הקיץ שהגיח מעבר לפינה ואתו תחושות של התחלות חדשות. נפתח בברכת ברוכות הבאות לשלושת בנות הצוות החדשות שלנו שרק נכנסו למערכת אך כבר נהיו חלק מן המארג.

הילי אהרון מקיבוץ חולתה שתיכנס לעבוד בשקדיה ה'ו'

נויה הסנוט מקיבוץ יראון שתיכנס לעבוד יחד עם הילי בשקדיה ה'ו'

לילי וורד מגן נר שנכנסה להוביל את בית שקד כיתות א' ב'

(הילי ונויה מתגוררות היום בדירות הצעירים בקיבוץ).

בהזדמנות זו נברך את הילה גרטהרט שסיימה את עבודתה כמובילה בבית שקד. נאחל לה בהצלחה בהמשך ומזל טוב עם **baby** שבדרך.

ממשיכות בעדכוני, תזכורות ותודות על חודש מפוצץ בפעילות אנפה ומשמעותית בחינוך החברתי קהילתי.

הספקנו לשכוח כבר את חופשת הפסח אך חשוב להזכיר את הפעילות המדהימה שנוצרה כאן ממש מתחת לאף. בבית שקד ובשקדיות הילדים נהנו מ **WATER TAG**, טיול אופניים למסלול הרטוב, מסיבת מימונה, שוק קח תן מלא במציאות שוות, סיור למפעל ניר עותק, קומויץ וסמורס, וכמובן הדובדבן של הקצפת: “מחנה הפסח” המסורתי שהיה מלא באטרקציות והפתעות.

בגורת שכבת הנעורים נהנו מליל סדר מפואר ומלא אנרגיות, פעילות כדורי ענק, חדר בריחה, מסיבת מימונה, פעילות צבעים, טורניר כדורסל ועוד.

חייבות להודות מקרב לב ללאה להב ונוהר רבטל המדהימות שממש בדקה ה-90 נקראו לדגל ויחד עם הצוות הרימו פעילות פסח מטורפת ומושקעת בבית שקד ובשקדיות. תודה ענקית להורים המדהימים שנרתמו על מנת לעזור לנו לייצר קיימנת פסח מדהימה. לעיניהם עמדה משימה קהילתית, לנוכח העובדה שחווינו מחסור עצום בכוח אדם, הוצאנו קול קורא וההיענות היתה פשוט מחממת לב והיא זו שאיפשרה לנו להקים בכוחות פנימיים קיימנה מכובדת ומכבדת את כל שותפיה. תודה לצוות הנעורים שלא נח לרגע ולבני הנוער שתמיד שם בשביל לתת יד בכל דבר ועניין.

יום הזיכרון לשואה ולגבורה, יום הזיכרון לחללי צה"ל ופעולות איבה ויום העצמאות - גם הם צוינו בדרכים שונות, מרגשות ומעצימות, והשאירו את הילדים ובני הנוער בתחושת הזדהות עמוקה למי שהם ומה שהם.

מאחלים תקופה של שקט, שלוה ורוגע, ובשורות טובות.

צוותי החינוך והנהלת החינוך.

חיי קהילה

אילון סלוס – תרבות ניר דוד

לאחר תקופה ארוכה זכינו לציין ביחד את יום השואה והגבורה, יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות האיבה ויום העצמאות ה-73 למדינת ישראל.

יום השואה והגבורה

את יום השואה והגבורה ציינו בסימן "רע מאין באת?" שבו הודלקו ששת הנרות לפי ארצות: תלמה סגל בשם יהודי אוסטריה, גר פירני בשם יהודי איטליה, חנה ארזי בשם יהודי פולין, אסתר שדמי בשם יהודי בלארוס, אמנון טובין בשם יהודי הולנד ומירי מלכין בשם יהודי סלובקיה.

לאחר המקס שמענו את הרצאתו המרתקת של יקי גנץ, לשעבר בכיר במערכת הביטחון, על מבצעי הנצחה יחודיים שביצע על אדמת פולין שבסופם זכו הנרצחים המקועקעים מאושוויץ לקבל בחזרה את שמם ועל קברם נשמעה קריאת קדיש.

צוות יום השואה: מירי דגן, דליה שמושקוביץ, דודו לבני, חנה ארזי ויהודית איל קריינות: דודו לבני; **הגברה ותאורה:** נמרוד וגנר; **מודעה:** זוהר אביגד

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות האיבה

ערב יום הזיכרון שצוין בדשא חדר האוכל, הוקדש לחברנו ובנינו שנפלו לאורך שנים ארוכות. כל אחד מהם היה עולם שלם שנמוג. בערב זה הבאנו רסיס מחייהם מלאי המעש והעלינו את זכרם בחייהם ובנופלים.

השנה מלאו 55 שנים לנופלו של דני בהיר, בנם של יפה וצבי. אח לגדי. דני נולד בתל-עמל בשנת 1945 והתחנך בקבוצת "שיבולת". הוא נפל במאי 1966 בתקרית ירי עם חיילי הלגיון הירדני על הציר חברון קיבוץ להב. עמרם שורר הקריא את דבריו המרגשים שכתב לזכרו אחיו גדי בהיר.

השנה מלאו 40 שנה למותו של משה אורפז [זלומניצקי], בנם של ברונקה ואהרון. אח לציפי פז ודפנה עמל. בעלה של נעמה ואביה של לי. משה נולד בתל-עמל ב-1952 והתחנך בקבוצת רקפת. ציפי ודפנה אחיותיו, נשאו דברים לזכרו על רקע צילומיו של משה, בעריכת בתו לי אורפז.

למחרת התקיים המקס בבית הקברות שבו הזכרנו את בנינו ובנותינו שנפלו במערכות ישראל ובפעולות האיבה.

צוות יום הזיכרון: אסנת דגני, לירון ויטמן, מירי מלכין, עמרם שורר, יפה יכין ונוגה תמיר.

קריינים: שירי פירדמן, בועז ויטמן, סמדר יחיאלי, אמיר גלמן, ורד להב, יהודה גת, ברכה רפמן, אסתי שורר. זמרים: נמרוד וגנר, יערה וגנר, אדוה וגנר, מוריה בוכמן, אורלי ארטל ושמרית ויינר.

הגברה ותאורה: נמרוד וגנר, שי הכהן וצוות ניר קול **הגברה בבית הקברות:** זוהר הכהן.

ילדי כיתות ה'-ו' והמדריכות. **מודעה:** כרמלה כרמל. **לוגיסטיקה:** נמרוד משגב, דני פירדמן וליאור ברייר.

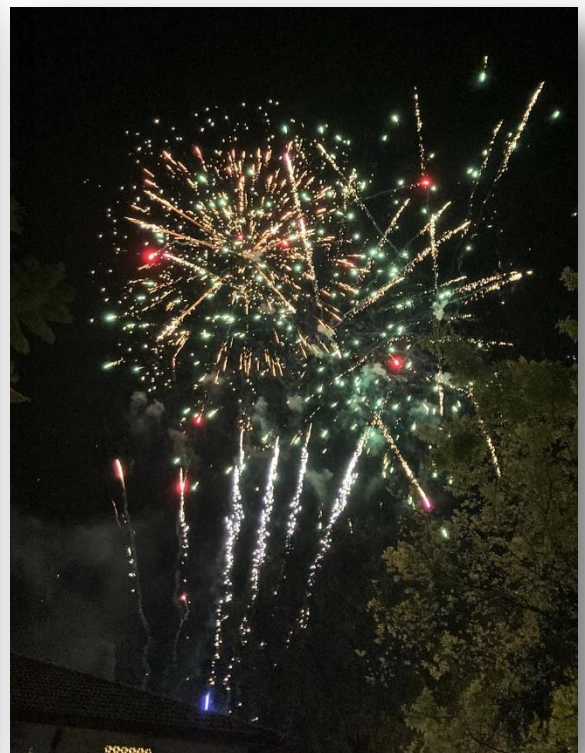

הורדת הדגל, ערב יום הזיכרון תשפ"א

יום העצמאות ה-73 למדינת ישראל

את אירועי יום העצמאות חגגנו במשך יומיים גדושים ומלאים.

ערב יום העצמאות עמד בסימן "80 שנה לפלמ"ח" אותו ציינו בשירה, סרטים, ריקודים וסיפורים ששיאו ריקוד בנותינו והזיקוקים של בקל ובניו שהרעידו את שמי ניר דוד. במהלך הערב הפתענו את גלי אזולאי שזכתה באות הצטיינות הרמטכ"ל. בהמשך הערב נפתח בית קפה מקומי בהפעלת שכבת בנות ובני המצווה והוריהם, והמדריכות עינת וכרמל. לערב אחד הרגשנו כמו במרכז צרפת; בבית קפה אקסקלוסיבי ומעים. לצדו "שערות הסבתא" המסורתיים והפופקורן שהפכו לנוכס צאן ברזל של הקולינריה המקומית.

ריקוד פלמ"ח

בדשא הפסלים פתחנו מתחם באבלס לילי. הבאטלס הם בועות ענקיות שהילדים נכנסים תוכם ומנהלים משחק כדורגל עם כדור ענק. בחצות הליל ניתן היה לראות מחזה סוריאליסטי ובו שיחקו נערים בבאבלס על הדשא. התיישבנו עם הקפה והעוגות המעימות בזמן שילדינו נהנו משערות הסבתא והבאבלס, וצפינו בהופעה משובחת של "וגורים וחברים" (שירה: יערה וגנר, אדוה וגנר ומוריה בוכמן, קלידים: ענב וגנר, תופים: עידן איזמירלי, גיטרה: ניר עורי) ממיטב שירי ארץ ישראל שזכה לפרגונים רבים ותשואות מהקהל.

הרכב שירה ונגינה

למחרת זכינו להפנינו שכלל מתנפחים, דוכני אוכל שכל כולם מהתוצרת המקומית והטעימה שלנו (נעמה ויינר והמתוקים, תמר הכהן עם הפיצות והברד המיתולוגים, ענבל והקוסקוס, גליה ואסתר עם כריכים מפתיעים) ודוכני אומנים (אתי חן ברייר – תמונות, לאה להב עם דוכן יצירה "מצב אחר" ונועם בר שלו – קרמיקה וקדרות).

צוות יום העצמאות: שרה גוון, אסתי שורר, דליה יפה.

בית קפה: ילדי והורי שכבת בר מצווה והמדריכות עינת וכרמל **הגברה ותאורה**: נמרוד וגנר, שי הכהן וצוות ניר קול **מצגת**: גלי אשכנזי ומעיין אביגד **מנחים**: מעיין אביגד וכרמית נגלר **דגלים וסידור השטח**: עמרם שורר **זיקוקים**: בקל ובניו **לוגיסטיקה**: נמרוד משגב, דני פירדמן וליאור ברייר; **מודעה**: הילה דגני.

לסיום ברצוני להודות בשם קהילת ניר דוד באופן מיוחד לשניים:

נמרוד וגנר שעבד ימים כלילות (תרתי משמע) במקצועיות, במסירות אין קץ, באכפתיות ובאחריות רבה בכל אירועי חודש אפריל ובזכותו הכול עבד באופן מושלם. תודה נמרוד! זכינו! מעריכים מאוד.

עמרם שורר שנכון ומתייצב לכל בקשה ולכל שגעון ומתקתק הכול ביעילות ומסירות ותורם מניסיונו הרב לכל האירועים. תודה עמרם!

בסוף החודש נחגוג את ל"ג בעומר עם מפקד אש ופעילות לילדים ואת טקס הביכורים המסורתי. יש למה לחכות!

המלצה:

ממליצה לכל חובבי האומנות להגיע לתערוכה של האמנית קורינה מגס. תערוכה יפה, מעניינת והתוצאה מאוד אסתטית. קורינה יוצרת ועובדת במכניקה משולבת. החל מתהליך בחירת נושא צילום ועד הדפסים שונעשו בהשראת הצילום. ההדפסים על גבול המופשט. מאוד צבעוניים ומעוררי השראה.

חנה מאירי

[התערוכה פתוחה עד סוף שבוע זה]

בתחילת החודש קיימנו ערב הוקרה למתנדבים אשר לוקחים חלק פעיל בהתגייסות למאבק על האסי. הערב שהתקיים בהולצר כלל כיבוד טעים ומרי מה"גפן", קצת אלכוהול וסדנה מהנה ומגבשת בה קיבלנו כלים להתמודדות רגשית יום יומית. בהזדמנות זו נודה לנדב בר, על הנחיית הסדנה. הערב היווה הזדמנות למפגש חברתי ולשבירת שגרה, להוקרה ולאמירת תודה למתנדבות ולמתנדבים, כאשר בסיומו הוקרא שיר הערכה שכתב שלמה גלור ודברי סיום מפי לביא.

כפי שכולנו מבינים, המאבק על האסי עתיד להמשך עוד זמן מה, ואנו נכנסים ל"תקופה חמה" (תרתי משמע), שבה נהיה צפויים לאירועים ולניסיונות פרובוקציה מצד המוחים. הפתרון יהיה בעיקר בערוץ המשפטי, ולנו אין כוונה לוותר. המדיניות שלנו היא לא לאפשר פתיחת שערים וכניסה חופשית לקיבוץ, ובמקביל לשמור על שגרת חיים והתנהלות שגרתית ככל הניתן, תוך הכלה של הפרובוקציות.

בהזדמנות זאת חשוב לציין כי אנו פועלים במספר מישורים להסדרת תשתיות שיאפשרו לנו להתמודד מוב יותר עם מעשי פרובוקציה, דוגמת בחינת דרכי כניסה ושערים חלופיים, הקמת מבנים לשומרים, הוספת מצלמות וכו'. כמו כן אנו מקפידים על ביצוע תהליכי חשיבה, למידה, הפקת לקחים ושיפור ברמה השבועית, תוך הערכות לקראת אירועים צפויים. הכי חשוב, אנו – קהילת ניר דוד, זכינו בהון אנושי איכותי שאין כמוהו, המאפשר לנו אורך רוח, חוסן וכושר התמודדות מול כל ניסיונות המחאה. בהזדמנות זאת אנו קוראים להגדיל את מעגל המתנדבים בתפקידים שונים ומגוונים, על מנת לחלק את הנטל בין כמה שיותר מתנדבים, שהרי מדובר בבית של כולנו.

שלמה גלור - ברכה למתנדבים

נכון שתפסתי עכשיו קצת מרחק
אבל אני עדיין מושקע בעניין חזק
גם מרחוק וגם מקרוב,
מתעדכן כל הזמן וממשיך לעקוב.
וכאשר הסיפור יגמר סוף סוף
את הערב הבא נציין על החוף
במילק, מול ששי או בהרחבה,
עם המון אמונה וגם ידיעה
שכל עכבה היא רק לטובה
בהערכה ותודה, שלמה

לכל חברותי וחברי המתנדבים;
אילו כתבו עליכם באתר המשחררים
דמיינו בנפשכם איך הייתם מתוארים:
אלופים, מדהימים ומהממים –
היו רק חלק משלל ההגזמות והכינויים.

ואילו אצלנו אתם פשוט מתנדבים
אבל כל אחד ואחת, מה'זה שווים.
כולכם חברי ותושבי ניר דוד
קיבוץ עם עבר, הווה ועתיד,
ואצלי מתנגנת שורה של סופר
הווארד פאסט או מישהו אחר
"אחי גיבורי, גיבורי התהילה"

שלפעמים משאירים אותי ללא מילה,
מתייצבים בכל אירוע, משמ או צרה
או ככה סתם כשגדי זקוק לעזרה.
חבורת אריות ממש לעניין
שאתגר האסי עליכם קטן,
משמ, שער או סתם גדר תיל
לפעמים ביום ולפעמים בליל.
מתייצבים עד שהכול יסתיים
כי קיבוץ שלם מודה לכולכם.

קבוצת נחלים מציגה:

"הח'תעין במסכה"

אנחנו שכבת ח' - קבוצת נחלים, קיבלנו את האתגר משכבת ז' שהשתתפה בעלון חודש מרץ, לקחת חלק בעלון אפריל. חשבנו יחד על דרך להציג את עצמנו והגענו לרעיון הבא - חידון "הח'תעין במסכה" המתבסס על תכנית הטלוויזיה "הזמר במסכה".

איך זה עובד? לפניכם תמונה של חיה אשר מזכירה או חביבה על אחד או אחר מאיתנו ולצידה רמזים על מי מאחורי המסכה.

אז מי בקבוצת נחלים? אסי גופר, שלו נימר, רותם סלוס, אדר איזמירלי, סער איזמירלי, תומר חנני, תומר דניאלי, יובל רוטמן, נוח להב, עידו רצון, מתן עסיס ואיירה ברקוביץ'.

בסוף העלון יוצג דף תשובות, נסו לא להיעזר בו! תהנו...

לסיום, אנחנו מאתגרים את שכבת ט' - קבוצת כפיר לקחת חלק בעלון של חודש מאי - בהצלחה!

הקרנף

הקרנף שלנו תמיד בתנועה, תפס גבוה בצורה מדהימה. תמיד תראו אותו לובש אדום ולהיות כמו לברון גיימס זה החלום.

מי הוא הקרנף?

האיילה

האיילה תמיד שם לכל צרה, כל מעשה ידה הוא יצירה. לא אוכלת את החיות ופליקלק לאחור עושה בלי בעיות.

מי היא האיילה?

הסמור

מבוקר עד ערב תראו את הסמור גולש, גם בסקטבורד וגם ב-x-box הוא ממש אש. בקיבוץ הוא דייר חדש ומלעשות "על האש" הוא ממש נרגש.

מי הוא הסמור?

הקוף

הקוף אוהב לטפס על עצים, ובחוג טיפוס את יכולתו מעצים. אוהב לאפות ולבשל וביום הילד נוהג וקפץ ולטייל.

מי הוא הקוף?

הזאב

הזאב עם כלבתו אוהב לטייל, בטלפונים הכי חדשים הוא משתכלל. עם חבריו אוהב לשחק כדורגל ואם תרצו שותף למשחק, תקראו לו לדגל.

מי הוא הזאב?

הלביאה

הלביאה ידועה ביכולות הריצה, וכל אישה חזקה היא מעריצה. היא אחת משלוש הקשורות למים ולא מוכנה להפסיד במחניים.

מי היא הלביאה?

החמוס

החמוס בחוג תיאטרון מרבה לבלות,
תמיד תראו אותו עם הטלפון, אך הוא לא אוהב לענות.
ראפ שומע כל היום באוזניות
ותשובה מתוחכמת ייתן תוך שתי שניות.
מי הוא החמוס?

הנחש

הנחש שחקן כדור-רגל מקצועי, ושלא נתבלבל
עוד כמה שנים נראה אותו בנינג'ה ישראל.
ציור אצלו זה תחביב אמיתי
ולקוף יש לו קשר משפחתי.
מי הוא הנחש?

החרדון

אדון חרדון לא יתן לאף-אחד לשבור לו את השיא,
עם חבריו את כל האנרגיה הוא מוציא
הוא והגרביל קרובי משפחה
וב"פורטנייט" מכולם הוא עושה בדיחה.
מי הוא החרדון?

הגרביל

אני הגרביל בריקוד מהמם את כולם מפיל,
אם תרצו אצייר לכם ברגע, גם פיל.
הגרביל שייך למשפחה גדולה בקיבוץ
וגם בלימודים הוא ממש חרוץ.
מי הוא הגרביל?

דב הפנדה

את דב הפנדה תמיד תראו בין ארץ ושמיים
וגם בחורף רוצה להיכנס למים.
עושה שפאגט בלי כל קושי
וכולנו מקנאים במראה האקזוטי.
מי הוא דב הפנדה?

הכלב

אצל הכלב, הכדור-סל עובר בתורשה
ולא תראו אותו מהפלייסטישן מבצע פרישה
באנגלית הוא מצטיין
ול- NBA הוא עוד יגיד- כן!
מי הוא הכלב?

ניר דוד אימפריה [של פעילות גופנית]

הילה גלמן מגישה: בכל עלון היכרות עם פעילות גופנית אחרת.
הפעם – שאלון לקבוצת גברים רוכבים – מילא דני פירדמן

יש לכם שם? / איך אתם נקראים בוואצאפ?

רוכבי 5:30 AM

כמה אתם, באיזה תדירות רוכבים, כמה ק"מ והיכן?

הקבוצה מונה 16 רוכבים, בדרך כלל יוצאים לרכיבות בשבת בין 8 ל-12 רוכבים, כשברובן יוצאים מהבית בניר דוד לרכיבה באזורנו. בדרך כלל רוכבים כ-35 עד 45 ק"מ.
לאחרונה בנינו עגלה לאופניים ויוצאים גם לרכיבות עם רכבים למסלולים במרחק של כ-40 דקות מהבית.

איך הכל התחיל ומתי?

הקבוצה התחילה לפני כ-12 שנים עם רמי חביב, יעקב קו'מן ממסילות, גבריאל גולדשטיין, ערן פז וגדי ורולקר. במהלך הזמן הצטרפו גם גיורא דגן ואחרים, ולאט לאט התווספו עוד ועוד רוכבים שמתמידים ואוהבים את סגנון רכיבות השבת המוקדמות והחברתיות.

היו פציעות / תאונות?

במהלך השנים היו לא מעט פציעות ונפילות, בעיקר שפשופים. היו גם רציניות ביניהן של גדי ורולקר שהתהפך עקב גדר בקר שנפרסה באמצע דרך סלולה, וקרע גיד בכתף. יעקב קו'מן שנפל ופרק כתף, ועידו וייס שירד ברכיבה מהגלובע באופני כביש והתהפך.

היו מפגשים מיוחדים עם בעלי חיים?

ברכיבות הבוקר המוקדמות בעמק יוצא לנו לפגוש להקות של חזירי בר, צבאים, תנים, צבועים, נמיות והמון ציפורים. טבע במיטבו והמון זריחות מהממות.

מה הערך המוסף של הפעילות?

הקבוצה היא רב גילית. המבוגר בן 76 והצעיר בן 38. הרכיבה הינה חברתית: רוכבים ומדברים, יש עצירות ביניים עם פריסה במקומות מיוחדים או משלבים טבילה באחד המעיינות באזור. יש מסורת של חגיגות ימי

הולדת הכוללת ברכות, מצגות והפתעות וכמובן אוכל ושתייה. אני מרגיש שבאמצע החיים קיבלתי מתנה של חברים טובים.

האם ניתן להצטרף לקבוצה?

לפי שם הקבוצה - **AM 5:30** - אפשר להבין שהרכיבות מתחילות מוקדם בבוקר, בעיקר בימי הקיץ. הרכיבה מהירה ותווי השטח משתנה. כל מי שצעיר ברוחו ובנפשו, חברתי, בעל כושר בסיסי ואופני שטח תקינות מוזמן להצטרף.

ספר על טיולי רכיבה בארץ ובחו"ל

בטיולי הרכיבה של הקבוצה יש סינרגיה בין החברים. לכל אחד יש את תחום שהוא אוהב ולוקח עליו אחריות מלאה בארגון: לוגיסטיקה, אוכל, מסלולים, מקום לינה, רכבים, תוכן והקרנה וכד'. עיקר הטיולים שלנו הינם בארץ. חלקם טיולים עירוניים בירושלים ותל אביב, עם אופי תיירותי וביקור במספר אתרים, מסעדות ופאבים. חלקם בטבע עם אופי שונה של נופים וחברותא. בטיול הרכיבה האחרון באזור מצדה, החברים הפתיעו אותי לכבוד חגיגות ה-50 שלי, תענוג צרוף של סינגל [שביל צר שמיועד לרוכב אחד בלבד שנבנה במיוחד לרוכבי אופניים] ערד מצדה ורכיבה בנחל פרצים ומישור עמינו. בערב כמובן חגיגה דרום אמריקאית על האש ולסיכום סרטונים וקהוט להכרת המתבגר. הטיול לחו"ל עם האופניים היה ברומניה והיה חוויה מגבשת עם נופים ופולקלור מקומי. בשנה שעברה תוכנן טיול לבולגריה שלא יצא לפועל בגלל הקורונה, בתקווה שנצליח לשוב ולטייל בחו"ל לקראת סוף השנה.

אנשים בקהילה

לציון יום השואה תשפ"א

פניתי לבני ובנות קבוצת "עומר", מרביתם הם הילדים הראשונים של חברי ההשלמה שהגיעו לקיבוץ לאחר השואה. ביקשתי שיכתבו על השם שקיבלו, הנושא את שם סבם או סבתם שנספו.

"אני נושא עמי"

מירי דגן [בתם של רוז'ה וישראל פדרמן]

הורי קראו לי מירי, אך בתעודת הזהות אני מרים על שם סבתא שלי ז"ל, אימא של רוז'ה. תמיד אהבתי את שמי ולא הרגשתי כ"מצבה חיה". אנשים שאוהבים אותי קוראים לי מרים כשם חיבה. כשהבנתי ששמי הוא לזכר סבתי הייתי גאה בכך. אימא שלי עזבה את צ'נסטמוחוב ביום נישואי אחותה ולא נשארה לחתונה, והכעס במשפחה היה רב; היא לא לוותה לרכבת ולא נפרדה מהמשפחה. כשהייתה על הרכבת עינה תפסה את אביה ואחותה עומדים מרחוק ומביטים בה, בכל זאת באו להיפרד. רק היא ואחיה הצעיר נשארו מהמשפחה. לי אישית חשוב מאוד להיות שותפה לשמירת הזיכרון. נזכור תמיד את כולם.

אורה אברהמי [בתם של שרה וזאב אברהמי]

לסבתי ז"ל מצד אמי קראו אימה.

נולדתי בבבלגיה והורי החליטו לקרוא לי על שמה וחילפו שם שידמה לאימה. השליחים מהארץ הציעו להם את השם אורה (אמי אמרה לי שאם היא היתה יודעת אז על השם אורית זה היה השם שהיו בוחרים עבורי). כשהגענו לארץ (אחרי קפריסין) ולקיבוץ, שאלו את אמי למה קראו לי אורה והיא אמרה: "אחרי כל החושך הגדול בא לנו האור, אורה". לכל אחד מהורי נשאר אח אחד בלבד מכל משפחתם. שלושתנו, ילדיהם, קרואים על שם בן משפחה שנספה.

עידית רונן [בתם של רעיה ויוסף כספי]

סיפור שמי מעט באולי... אבי רצה לקרוא לי רבקה, ע"ש סבתי שנוצחה עם כל משפחתה ביער סוסנקי הסמוך לרובנה. כמה חודשים לפני, נולדה רבקה של יעל ובנימין ולכן חיפשו שם עברי הקשור לאדמת הארץ. דודי שהיה מעורה בארץ ובשפתה הציע כמה שמות ואבי בחר בעידית שענה למאווי נפשו, לעבוד את אדמת הארץ ולהקים בה משפחה.

אסתר שדמי [בתם של חדווה וישראל אייכנוולד]

אסתר היה שמה של סבתי מצד אבא. אישה חילונית, ציונית, שנותרה לבדה בצ'נסטוחוב כעשתי בנותיה הגדולות כבר בישראל ושני בניה עברו את הגבול לרוסיה. בעלה, חרדי אדוק, עזב את המשפחה ועלה לארץ לשכונת ימין משה בירושלים, שנים רבות לפני פרוץ המלחמה. כל מאמצי המשפחה לשכנע את האב לשלוח מסמכים המעידים שהיא אשתו ולכן יתאפשר לה לעלות לארץ לפני כניסת הגרמנים לפולין, עלו בתוהו.

אסתר רבקה היה גם שמה של סבתי מצד אימא. היא נספתה באקציה הראשונה שבוצעה בעירחתם בבלרוס ביחד עם אמה ובתה הצעירה.

על המשמעות העמוקה עבור הוריי של להיות סוג של 'מצבה חיה' עמדתי רק לפני כעשרים שנה כשאבי נפטר ואימא עמדה על כך שעל המצבה שלו ייכתב המשפט "לזכר אמו שנספתה בשואה", כי אלו המילים היחידות שיכתבו להנצחתה באין לה קבר או מצבה. יהי זכרן ברוך.

אריה ליטבק [בנם של לאה'קה ומיכאל ליטבק]

"לייב", נוסין... בעברית זה אריה, שמו של סבי (אביה של לאה'קה).

רב חשוב בעיר ראדום, שישב שבועה (אמתי) על לאה'קה (בת ה-17) כאשר אמרה לו שהיא בדרך לצ'נסטוחוב להכשרת "השומר הצעיר".

כשהשלמה הפולנית יוצאת לדרכה (1.9.1939), כל אחד עובר בדרך לשעה בבית להיפרד לשלום אחרון.... אז לפי אימא הוא אמר: "אני סולח לך בתי... ברחי, תצילי נפשך". הוא, ששנת אחיה, כל דודיה – איש לא שרד.

על שמו אני.

דבורה יואב [בתם של סוניה והשו גלמן]

לי קראו דבורה על שם סבתא שלי, אימא של אימא, ולמודי אחי קראו על שם סבא, אבא של אימא, מרדכי.

אימא שלי באה מהעיר מיר. סבא היה סופר סת"ם. בבית היה להם מפעל של כתיבת ספרי תורה וכל המשפחה היתה שותפה. לאימא היו 3 אחים ו-2 אחיות, איש מבני משפחתה לא שרד.

עדנה בשן [בתם של הדסה ובן מאיר]

אימא של אימא שלי, איידל לופטרייבר. על שמה אני נקראת. השם האידישאי שלה קצת הביך אותי וגם בשם עדנה לא הייתי מאוהבת. כשאימא החליטה לברוח מוורשה הכבושה, רק סבא קם ללוותה. לאימא שלה, איידל, הפרידה כנראה קשתה מדי. כך יצא שהן לא ממש נפרדו. אבא שלה נפרד ממנה ואמר לה שני דברים. האחד: "את עקשנית. אם תתקלי בסכנות או קשיים תחזרי הביתה, אל תתעקשי". בדיעבד הם נספו והיא שרדה. דבר שני אמר לה סבא שלי: "אל תשכחי שאת יהודייה".

אימא ואבא סיפרו שכשברחו ברחבי רוסיה, כל פעם שראו כוכב נופל נשאו תפילה אחת: "ישראל".

להעלות מהשכחה

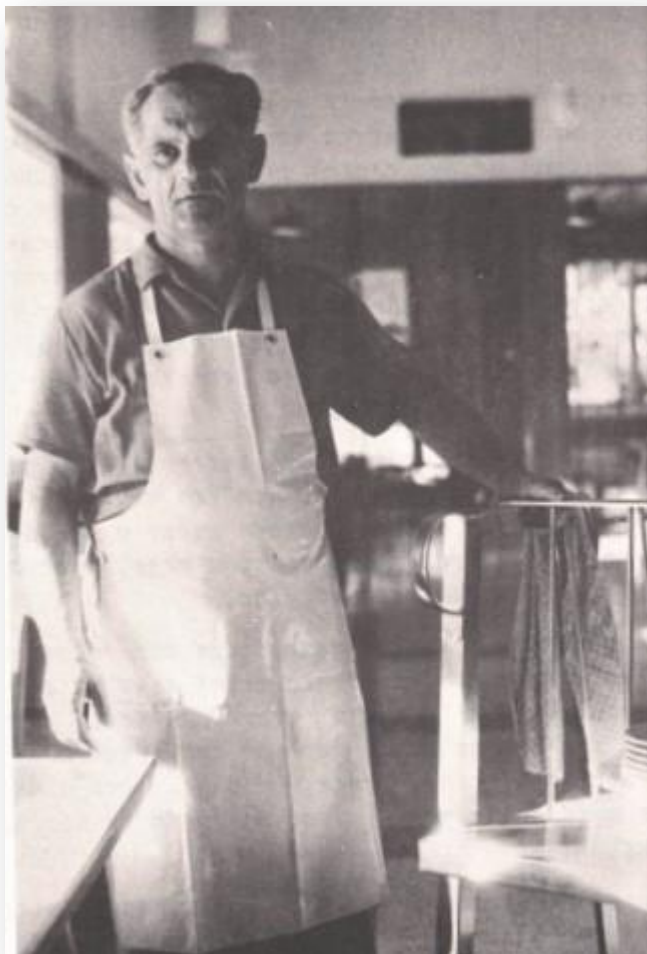
אריה ששון על יעקב גפן

יעקב גפן, או כפי שנקרא בפי כולנו 'יענקלה עוילם' היה עבורי האיש המקסים שתמיד קיבל אותנו בחיוך רחב בחדר האוכל כשחזרנו מבריכות הדגים. זו היתה שעה מאוחרת, כשמזמן הסתיימה ארוחת הצהרים. יענקלה עבד לבדו בחדר האוכל הריק, ותוך דקות, ולמרות שזה לא היה תפקידו, הוציא לנו – הדייגים הרעבים – אוכל חם, ואנחנו קיבלנו זאת כמובן מאליו. לא ידעתי עליו הרבה, והסתפקתי בכך בזמנו.

לאחרונה, לאחר עשרות שנים, ולקראת יום השואה, נזכרתי בדמותו ותהיתי, מי הוא היה בעצם? ואיך הגיע לקיבוץ בזמנו? באמצעות החוברת לזכרו שקיבלתי מיהודית איל, זכיתי ללמוד על חייו של האיש הבודד יענקלה ז"ל, וכן פרק בהיסטוריה של עם ישראל והקיבוץ.

אריה עורך את הזיכרון שלי מיענקלה. אני זוכרת אותו עם סינר ארוך ליד האמבטיות במכונת כלים. חשבנו שיהיה ראוי להזכירו, איש ערירי, שנשכח מלב. תודה אריה.

יעקב גפן

נולד ב-1914 למשפחה אמידה בעיר וורשה. בשנות המלחמה איבד את אמו (אביו נפטר מספר שנים קודם לכן), את אחיו ובני משפחותיהם, ואת חברתו. מכאן החל במסע תלאות, דרך סיביר וצבא אנדרס, במסגרתו הגיע לארץ. הוא הגיע יחידי ב-1943 לקיבוץ, וכל חייו חי בגפו, במעין בועה שעמרה עליו, אבל גם מנעה ממנו להתערות. בקיבוץ עבד תחילה באווזיה, אחר כך במספוא, משם עבר למדגה. על שמו נקראים המוטות המשמשים להרמת הרשתות [יענקלה]. מספר שנים עבד כשומר לילה ומשם עבר למטבח. הוא עבד מ-14.00 עד 21.00 – במשמרת אחה"צ-ערב, האכיל את עובדי הענפים שהגיעו לחדר האוכל מאוחר, את אלו שהגיעו מנסיעות, כולל הנוסעים שחזרו באוטובוס האחרון. בקיבוץ קיבל את השם "יענקלה עוילם" [נקרא יעקב עוילם]. נפטר ממחלה ב-1972.

פ ר י ד ה
מ י ע ק ב
דברים על קברו

אילו באתי לשאול ממך, יענקלה, רשות לדבר עליך, בודאי היית אוסר זאת עלי, ובכל התוקף. ולכן מבקשת אני את מחילתך על כך. ועוד על דבר אחר מייסרני מצפוני זה שנים: באת אלינו – פליט ראשון מהתופת הנאצית, בתוך ימי מלחמת העולם השנייה. אלה החברים שעבדו אתך באוויזיה בימים ההם, לא היו משוכנעים שאמנם הקיבוץ הוא המקום המתאים לך, ושאתה הוא האיש המתאים למקום הזה. ואני הקשיתי בשיחת הקיבוץ: הרי כל כך צר היה לנו על שסגרו את שערי אירופה בפני היהודים המעונים, וצר כפליים על שהבריטים סגרו את שערי הארץ בפני הנמלטים; לא יתכן, על כן, שלא לקבל יהודי ראשון זה שהגיע משם בתקופה בה לא היה כל קשר עם אירופה. וכך קרה ונשארת. ואמנם, פעמים רבות שאלתי את עצמי: אולי צדקו הצד שכנגדי? עברו ימים ושנים ואנו הסתגלנו אליך. אני חושבת שלעולם לא הסתגלת אלינו.

רוח שפירא

ע ס ת י מ ת ה ג ו ל ל

עם יענקלה התיידדנו אנו, הילדים, מיד עם בואו לקיבוץ; השפה, שלא שימשה לו מעולם להסתרת מחשבותיו, לא היוותה עבורו מכשול ליצירת קשר חי ומהיר. יענקלה אהב ילדים. יתכן שבטח בתמימותם ובישרם, יתכן משום שראה בהם סמל לעתיד טוב יותר, הבטחה שטרם הופרה. הרגשנו בחוש כי האיש רוצה בחברתנו ולנו היה מעניין אתו. סבורני כי ידע לנטוע בבן-שיחו הרגשה טובה של שותף לשיחה, מעולם לא הטיף מוסר ולא לימד הוכחה.

לימים, כשנודע לנו על עברו, התקשינו לקשר את הגבר החזק ושופע ההומור עם הדמות הטראגית שהצטיירה מליקוט הפרטים אודותיו. יענקלה נשא את משאו בגאווה ובשתיקה, ללא מרירות מופגנת וללא רע-לב. כשבגרנו למדנו לשמוע בדבריו נימות נוספות, אך הוקרנו אותו והערכנו את דברו. היתה בו מזיגה מיוחדת במינה של נכונות לקשור קשרים, ללא כוונה להיות לטורח. ראינו בו התגלמות של הטראגדיה היהודית: אדם ללא עבר וללא עתיד, הנושא את עברו כפצע חתום, מתאמץ להסתירו מעין רואה ואינו יכול להתנער משליטתו. אדם החי ללא תקוה לעתיד טוב יותר, ומתלוצץ על חוסר יכולתו להכות שרשים. אדם שההווה שלו הוא פסיעה מתונה בדרך הארוכה והיחידה המוכרת לו – דרכו של היהודי השב לארץ אבותיו. המצפן היחידי שלו היה מטענו היהודי-די: חריפות-שכל, עין בוחנת, טוב-לב מחוספס ויושר שאינו ניתן לערעור.

דני יפה

אימא – יאיר פלגי [בעקבות יולנדה גמפל – "ההורים שחיים דרכי"]

**אימא שלי
רוחך ונשמתך עדיין
רוחשות בתוכי**

**אימא
אימא שלי
את בוערת בתוכי
ושורפת בלילות את דמי
ברדיואקטיביות המשרפות השואתי
ובעשן המיתמר אל תוך ליבי**

**אימא,
את ניצבת לפני כעמוד הענן
לאורו אצעד בדרכי העולם**

**מעירה אותי בשנתי
ומבקשת מאשתי
שתשמר על חיי ונשמתי
מהעשן הרעלי הרב דורי**

**אימא
אימא שלי
את חיה בתוכי
כל ימי**

8.3.21

לציון יום הזיכרון תשפ"א

פניתי לחברים שנפצעו במהלך שירותם הצבאי, והם ניאוחו לשחף בסיפורם

ישראל נצר – העין

ישראל שירת בסיירת שקד. ביום האחרון למלחמת ששת הימים, בלחימה בגורת סיני, הוא נפצע מרימון שנורק על ידי מפקד הצוות שלו תוך כדי נסיעה בג'יפ. הרימון פגע בסלע ורסיס ממנו חדר לעין הימנית של ישראל, וגרם לעיוורונה.

בגלל הפציעה, ישראל שוחרר מהצבא לפני סיום השירות, למרות שרצה להישאר עם החבר'ה. הם מצדם, שמרו עמו על קשר עד ימיו האחרונים.

לישראל היה חשוב שלא יראו בו נכה או חריג. הוא הלך עם משקפי שמש כדי להסתיר את הפציעה ולא אהב לדבר עליה. היה לו חשוב לנהל חיים רגילים, מבלי שהפציעה תפריע.

הוא סיים לימודי חשמל ועבד 40 שנה כחשמלאי בקיבוץ. הוא נהג עם עין אחת וצייר ציורים מרהיבים שחלקם תלויים בביתו.

זהבה, ליאת ושרון נצר

בבית החולים, עם המפקד והאחות המסורה שטיפלה בו, 3.8.1967

שלמה הכהן – גשר אלנבי [עיבוד ספרותי שכתבה רותי הכהן]

היו אלו מילואים רגילים, ללא אירועים מיוחדים, עד לאותו היום. המיוחד במילואים אלו היה, שגויסנו לראשונה אחרי 'מלחמת ששת הימים'. באנו לחודש כדי לשמור על המעבר למדינת ירדן וממנה, דרך גשר-אלנבי. שר הביטחון משה דיין נקט קו של 'גשר פתוח' והמח"ט רפול, תירגם זאת לשפה שלו, שעלינו להפגין נוכחות ולהתייצב ממש באמצע גשר-ביילי. ערב קודם מלפנתי הביתה בזמן ארוחת-הערב ואמרתי לבת-זוגי, שאפילו די משעמם פה. הבן הגדול בן החמש התרגש ושלח לי נשיקות 'לילה טוב' והקטן רק אמר לי: "אבא, מתי כבר תבוא?" לא ידעתי אם אצא שבת, אבל הבטחתי לו שבועד שבוע אסיים את המילואים ואחזור לספר לו סיפור לפני השינה. הבטחתי.

בבוקר למחרת קמתי מאוחר וידעתי שזמן רב לפני עד משמרת הערב. אבל בצהריים נקראתי דחוף, לבוא ולארך את סיר גי-דה-רומשילד, כי רק אני ידעתי לדבר צרפתי. הוא בא עם אשתו לראות את נפלאות הקשר על הגשר.

הזוג האלגנטי – הוא בחליפה כהה והיא בחליפת מכנסיים בצבע בורדרו ונעלי-עקב – היו נעים ומחפשים זוויות צילום כדי לתפוס נכון את מראה הפלשתינאיות החוצות את הגשר במסגרת מבצע 'איחוד המשפחות'. בשמלות ארוכות וכיסוי לראשן, שבו מירדן עמוסות שקים וחבילות וילדים קטנים בזרועותיהן, או אחוזים בשמלתן, או עומסים בעצמם ממען על ראשם. האוטובוסים פלטו אותן בצד הירדני וכך הן צעדו על הגשר, חוצות את הירדן.

כשנעלמו הנשים וילדיהן במתקן הבדיקה הביטחונית, הגיעו המשאיות המעבירות תפוזים לירדן. הסבתי את תשומת-ליבם אל יונתן, שהיה באותו רגע בתפקיד 'מפגין הנוכחות' באמצע הגשר. ממש לידו, עמד גם חייל ירדני חמוש, שניהם משני עברי קו-גבול סמוי וברור.

יונתן היה 'הילד שלנו'. בתקופת הכוננות שלפני המלחמה צורף אלינו מיד עם שחרורו מהצבא. באותה תקופת המתנה, נהנינו ללמד אותו 'זוטות של קשישים', כמו - איך 'מארגנים' כילה כנגד יתושים ועוד תיחמונים.

המשאיות העמוסות המשיכו להרעיש ולהרעיד את הגשר בעוברן. אחד מהסבלים הציע לנו תפוז שלקח מאחת המשאיות. דה רומשילד הביט עלי בשאלה אבל זו לא היתה הפעם הראשונה שהתכבדנו והנדתי בראשי בחיוב. שלפתי מכיסי אולר קטן שהיה שמור איתי ממש למטרה זו, וקילפתי להם את 'הסמל של יפו'. הם נגסו נגיסות קטנות וצחקו כשטיפות מיץ טפטפו להם על הסנטר והאצבעות. הוא הגיש לה ממחמה ואז בדיוק – נשמעה ירייה בודדת.

ראיתי את יונתן משתמח על פניו לרוחב הגשר. החייל הירדני לא היה שם. השלכתי את קליפות התפוז תוך ריצה אל יונתן ואז נשמעה ירייה בודדת שניה.

"אמאאאא!!!" צעקתי ונפלתי עם תחושה שחתכו לי את הרגל. זחלתי לאחור וצעקתי לרומשילדים - "תברחו! תברחו!" וראיתי אותם רצים. זחלתי לקצה הגשר, גורר בידי הפנויה את הנשק והמשכתי לתוך השוכה שמתחת לגשר. לא חשתי בדקירות הקוצים והסוף, רק הרגל שרפה לי.

אלוהים – מה קורה לי? לא לאבד את ההכרה! הנשק שלי אצלי, אבל לא יריתי אף ירייה! ביזיון! בשביל מה יש לי נשק?... מעלי אני שומע קרב יריות. הדם נוזל דרך המכנס ואני מוציא את האולר וחותר אותו. עכשיו בעזרת השיניים והאולר אני חותר רצועות. הברך מרוסקת ואני קושר לי חוסם עורקים כמו שלמדתי ולא האמנתי שאשתמש בו אי פעם. היריות נמשכות ממש מעל לראש. עוד איהרג מאש כוחותינו... איש אינו יודע שאני כאן. אני קושר את הרצועות בכל כוחי כדי לעצור את הדם. הכאב נורא ואני מרגיש רק את הברך שמפוצצת את כולי. לא לאבד את ההכרה! רק לא לאבד את השפיות... נעשה לי חלש אבל למעלה נעשה פתאום שקט. אני שומע צעקות של איש הצלב האדום: "No shoot! no shoot!" אולי באים לקחת אותי? אני שומע קולות מתנשפים – כנראה באים עם אלווקה – ואז נשמעת שוב ירייה בודדת ואיש הצלב האדום משמיע צעקת כאב ונופל. מיד נפתחת אש אוטומטית מהצד השני וקריאות כאב וצעקות ממש מעל לגשר. שוב יורים מהצד שלנו.

נדמה לי שזרימת הדם נחלשה, נעצרה. דופן השוכה קצת קריר ואני מרגיש שהחולשה משתלמת עלי. היריות למעלה מתחזקות. "אני כאן! אני כאן!" אני צועק ולא שומע את עצמי.

זה הסוף? לא אבא, הבטחת לנו סיפור! אני רואה את הבנים שלי מושימים אלי ידיים, קמנות, שמנמות והם מושכים אותי אליהם. אבא, הבטחת.....

אני מרגיש משהו לח לידי – קליפת התפוז! אני מוחץ את הקליפה וריח האתר חודר לאפי. אני מלקק את הקליפה ומעמה המריד מעורר אותי קצת.

היריות מחזקות. רק אל תפגעו ב! מהצד שלנו מתקרב טנק והוא יורה אל הצד השני. הוא לא רואה אותי! שרק לא יעלה עליי... קולות ממוסים נשמעים מרחוק והם מתקרבים והד התפוצצויות קרובות נשמע. שיתנו להם באבי אבי אביהם! איך לא יריתי בהם אני להגנתי? ומה קורה עם יונתן?

מעלי מתנהל קרב אמתי. אני לא רואה עוד טנקים אבל הפגזים חולפים מעלי בשריקה. בקרב כזה עוד לא הייתי. אני מביט מסביב, להיות מוכן. מוכן למה?

איבדתי את חוש הזמן, רק מתחיל להיות יותר אפל. זו הראיה שמיטשטשת או שהשמע שקעה? לא יודע. אני מנסה לנחש מאיזה צד נשמעות יותר יריות. צעקות ופקודות במכשיר הקשר. מדווחים על פצועים או הרוגים על הגשר. הם עולים עם הוגמ"ש לפנות אותם.

ולפתע – שקט.

אני מנסה לזחול על הישבן אבל הכאב הנורא משתק בי כל רצון לזוז ולו מילימטר. - "אני פה! אתם שומעים? אני פה!" הקול שלי חדר הפעם את השקט שאחרי היריות. - "הי, שלמה כאן!" הופיע פרצוף מוכר והזעיק את החובשים. בוגמ"ש קיבלתי עירוי דם ושתי זריקות מורפיום. כנראה שכל הזמן צעקתי. אני זוכר את זוג הרומשילדים, מאובקים בחליפותיהם, עיניהם קרועות באימה וחייל מגיש להם את המצלמה שנפלה תוך בריחתם.

כשהתעוררתי בבית-חולים, סיפרו לי ש'ניהלתי קרבות' בצעקות ביומיים האחרונים. עוד סיפרו לי שיונתן ו-3 חיילים נוספים נהרגו.

בדיוק שנה אחר כך, נולד בני השלישי, וקראתי לו יוחאי. לידתו סימלה את החיים שקיבלתי מחדש אחרי האירוע.

יוחאי נהרג בתאונת דרכים בהיותו בן 22. לא זכיתי להיפרד ממנו.

בבית קיי של נכי צה"ל, 1968

שחזור ההתקלות בגשר אלנבי

גיתי צין – החיטה צומחת שוב ?

שירתי כממ"ק (מפקד טנק) בפלוגה ח', גדוד 74 בחטיבה 188 שבבלמה לבדה בשעות הראשונות את המתקפה הסורית במלחמת יום הכיפורים. המלחמה פרצה בשישה לאוקטובר 1973. בשביעי לאוקטובר, ביום השני למלחמה, חל יום הולדתי העשרים. לחמתי בגזרה הצפונית של רמת הגולן מאזור הסחיתא עד "עמק הבכא", מוצבים 104 עד 109, בקרבות קשים ביותר, כולל הקרב ב"עמק הבכא". נשארנו 10 מנקים מכל הגדוד. בתום שלב הבלימה, החל שלב התקפת הנגד בו התקדמנו לתוך סוריה תוך קרבות שריון וארטילריה, והתמקמנו בכפר סורי שנקרא מזרעת בית ג'אן, הכפר המזרחי ביותר שאליו הגיע צה"ל. מנקודה זו החלה מלחמת התשה שכללה קרבות שריון והפגזות ארטילריה בלתי פוסקות שנמשכה עד מאי 1974. שבועיים לפני הפסקת האש, ב-24 למאי 1974 נפצעתי בסוריה במקום שנקרא מחנות חלס מפגו של ארטילריה במווח מדיק, כשהייתי מחוץ למגן. פינו אותי בזלדה לקונטרה ומשם במסוק לרמב"ם. רגלי השמאלית נפגעה קשה ולא הצליחו להצילה ובניתוח היא נכרתה מתחת לברך.

מרגע הפציעה השלמתי עם מצבי החדש. הבנתי שמפה מתחילים דרך חדשה. הייתי מאושפז בבית חולים 3 חודשים, כולל שלב השיקום הפיזי. בתקופת השיקום הותקנה לי פרומזה ועשיתי רישיון נהיגה. רק בן 20, הגעתי לקיבוץ, נכה צה"ל, קטוע רגל אבל הולך על שתי רגליים ועם רכב וולוו חדש בצבע תכלת. חיצונית הפציעה לא ניכרה עלי, הלכתי היטב ללא צליעה, הלכתי זקוף וכאמור היתה לי מכונית וולוו חדשה. עם הגעתי לקיבוץ, דבר ראשון התבקשתי לשים את הרכב במגרש החניה ולהעמידו לרשות סידור הרכב לשימוש החברים. מאז ובמשך שנים רבות מאוד נאלצתי להתמודד עם ממלאי התפקידים המרכזיים בקיבוץ ועם רכזי הוועדות השונות שלא הבינו את צרכי אשר היו שונים וייחודיים משאר צרכי החברים. צרכים שלכאורה קטנים ולא משמעותיים לאדם בריא. לדוגמא, כמה גרביים אני צריך או כמה זוגות מכנסיים או נעליים, ועד צרכים משמעותיים יותר כגון בית המותאם לצרכי ולנכותי. כשביקשתי שיהיה מותאם לכיסא גלגלים שאלו אותי מתי לדעתך תשב על כיסא גלגלים? התמודדתי עם אמירות פוגעות ופוגעניות, בעיקר של בעלי תפקידים שלא חשבו פעמיים. הקיבוץ אז הגדיר שכל אחד מקבל לפי צרכיו, אבל בפועל לא הבין את צרכי כאדם נכה והתקשה לתת מענה פרמני מול השיתופיות המוצהרת. הקיבוץ לא ידע אז איך להתמודד עם חריגים, בגלל החשש של "מה יגידו", ואיך מקרה חריג זה ישפיע על אחרים, ומה זה יעשה לשוויון. גם היום לצערי, זה עדיין לא פשוט, למרות המודעות שקיימת והשינויים שחלו.

אין נכות אחת הדומה לאחרת ולכל נכות היבטים וצרכים אחרים. כמובן, ככל שאתה מתבגר הדברים הפיזיים לא נעשים קלים יותר.

כשחזרתי לקיבוץ אחרי הפציעה עבדתי בפרדס, כדי להוכיח לעצמי ולסביבה שאני יכול. נהגתי במרקטור, קמפתי אשכוליות, עד שהרגשתי והבנתי שאני פוגע בבריאות של עצמי ושאיני חייב להוכיח דבר לאף אחד. יצאתי ללימודים והשתלבותי בעסקי הקיבוץ ובוועדות השונות בקיבוץ. בהמשך הקמתי משפחה עם יוני ונולדו ילדי, ולמדנו לשמוח ביש.

אומרים שמשבר הוא גם הזדמנות. הפציעה שינתה אותי. במוסד החינוכי הייתי ספורטאי מצטיין, בעיקר באתלטיקה קלה – בריצה ובקפיצה למרחק ולגובה. הייתי נער מופנם וביישן ולא מהמנהיגים. הפציעה גרמה אצלי לשינוי. הפציעה חושפת אותך, אנשים מסתכלים עליך, אתה צריך להתמודד עם מבטים, עם אמירות, עם צחוק של ילדים קטנים. אתה חשוף. הפציעה נתנה לי את היכולת לראות את השונה והאחר והביאה לחוש צדק מפותח. עיקר הפעילות שלי בקיבוץ התמקדה בתחום החברתי. שנים רבות אני חבר בוועדה המסייעת לחברים בעלי צרכים מיוחדים והזכרון עד כמה קשה להתייצב בפני ועדה ולהגיד ש"אני צריך" עדיין צרוב בי.

השיקום היה פיזי בלבד. לא היה זמן לעבד את מאורעות המלחמה ולהתאבל על חברי שנפלו. אחרי השיקום התחלתי לבקר באופן סדיר פעם בשבועיים או חודש 4 משפחות של חברי שנפלו במלחמה. היום אני מבין שצורך זה היה חלק מתהליך השיקום הנפשי שלי. היה לי מסלול קבוע. ביקרתי הורים שכולים בכפר רופין (משפחתו של יואב יקיר), באיילת השחר את משפחת וידנפלד ומשם לקיבוץ עמיר את משפחתו של יוסי וויסברום, שנהרג בכיבוש החרמון, עמו עברתי את רוב השירות. אצלם הייתי ממש בן בית, ואחרי שההורים נפטרו המשכתי לשמור על קשר עם שרה האחות. בימים אלה נסגר מעגל, כשבנה אייל עמיחי התחתן עם מור אייכנוולד והם בונים את ביתם בקיבוץ. מסלול נוסף היה לחיפה, שם ביקרתי את משפחתו של המ"מ שלי, שמואל (מולי) דגני. הקשר עם המשפחות נמשך שנים, ועם המשפחות בעמיר ובחיפה הוא נמשך עד היום.

הפציעה בחיי היום יום לא צבעה את חיי המשפחה בצבע אחר. בשנים הראשונות, גיורא בני הבכור לא ידע על הפרומזה, הסתרתי, אולי התביישתי. אחר כך למדתי והפסקתי להסתיר. לפני מספר שנים בתי גיתית שאלה אותי מדוע המדינה אינה מזכירה את הפצועים והנכים. בהמשך, פרויקט הגמר שלה עסק בנושא זה, דרכי, וכך כתבה:

"...בכל אופן, יפה העיר "החיטה צומחת שוב". אני אוהבת אותו מאוד. זה שיר שאפשר לראות כששומעים וזה כ"ף, זה תוקף את הלב חזק. זה שיר אבל וזיכרון שנכתב לזכרם של אחד-עשר חברי קיבוץ בית-השיטה שנהרגו במלחמת יום הכיפורים.

ואתה מה? אני שואלת בלב את אבא שלי. מה אתך? גם אתה נפצעת במלחמה. מלאו לך עשרים בבוקר הראשון ללחימה. לחמת ולחמת, עד ליום 24 במאי 1974, אז נפרדת מרגלך לשלום ותמה המלחמה. יושב נמוע בכורסה רואה סרטים על זיכרוננו לברכה הוא וזיכרוננו לברכה הזה, אם מתמזל מזלך, מספרים על לוחם שריון, אתה מתעורר מעמ. אבל נדמה שזה לא היום שלך.

או מה אתך? יש שישירו עליהם ויגידו שזה לא אותו העמק ולא אותו הבית, ואתה, אתה המוץ המופרד מן התבן. בשלוותך נערמת עם עצמך, אף-פעם לא התרעמת. יש שעפו מן-המטק כמו עבר בשדה הקרב קומביין, והם נאספו אלומות-אלומות, ומאז ועד היום, כגורלה של השיבולת, כבר הובאו אל מקומם והתיישבו להם. וכל אותם מיובשים וקצורים, זכורים ומוזכרים לפחות אחת בשנה, ואתה, שניתרת מן המטק, שרגלך עפה כמוץ המופרד מן הבר, קליפתך הופרדה מן התערובת, את זכרך לא יטחנו עד דק, לא ידברו בך ולא עליך ישירו שהחיטה צומחת שוב."

זה אולי ישמע לכם מוזר אבל אני מברך על השינוי הזה – החיטה צומחת שוב.

עמרם שורר – בוקר אחד בבקעה

השנה 1968, חודש יוני, ישיבי בבוקר, ואני אמור לצאת לסופ"ש הביתה. חברי, בני לויטס מקיבוץ דפנה תופס אותי ממש לפני היציאה ומתחנן כי אתחלף איתו ואשאר. חתונה בקיבוצו והוא ממש חייב להיות נוכח. ומכאן העניינים הופכים למעניינים, מאוד. אז כן, הסכמתי.

אני משרת בגדוד 202, צנחנים, במשימות לאפיק הירדן. אנו נעים תעסוקה מבצעית בגזרת יריחו. מדובר בסיורים רכובים כל גבי וחל"מים, כאשר חלקם נושקים בין המוצבים הצה"ליים ובמקומות רגישים יורדים לתנועה רגלית ובודקים אפשרות הטמנת מוקשים ע"י מחבלי הפת"ח, היושבים בצד הירדני של הנהר וממתנים לשעת כושר לבצע את זממם.

בתקופה היא, לאחר מלחמת ששת הימים, גזרת בקעת הירדן ידעה ניסיונות חדירה ופיגועים ע"י המחבלים, וכונתה בשם "מלחמת המרדפים". ואכן, יחידות החי"ר הצה"ליות ארבו ורדפו וחיסלו את אותם "חבלנים", כך כונו אז – במרבית המקרים. אזכיר כי ב"ששת הימים" השתתפתי כחייל שהתגייס אך לפני שבעה חודשים בפריצה לעזה, ולאחר מכן בכיבוש רמת הגולן, ע"י הנחתה ממסוקים. כמירוניים, תפקידנו היה מוגבל למדי וסיימנו את משימותינו ללא נפגעים. הפלוגות הוותיקות של הגדוד היו מעורבות בלחימה האמתית וסבלו מהרוגים ופצועים רבים.

מאוחר יותר אני משתתף ב"מבצע כראמה", וגם כאן הפלוגה שלי יוצאת ללא נפגעים.

ובחזרה לאותו בוקר בבקעה הלוהמת. אני כבר לאחר סיום המסלול וקורס המ"כים, ומצונות עם חברי מושיק מבית לחם הגלילית, כאשר על הגה הזחל"ם יושב אולמן מהמפקדה, ומפקד הסיור הוא סג"מ אביהו, שזה עתה סיים את קורס הקצינים.

מיד בתחילת הפעילות אביהו מבקש ממני לתפוס פיקוד, כאשר הוא "רק קופץ לביקור" במוצב הקרוב, לפגישה עם חברו מבה"ד 1. מושיק ואני פותחים את הציר בהליכה רגלית כאשר הרכב המשוריין נע מספר מטרים מאחורינו. פסטורליה אמיתית. עוד מספר דקות חולפות ולפתע אני מבחין מעבר לקפל קרקע, מרחק של כ-100 מטרים מאתנו, בארבע דמויות מציצות לכיוונינו ומיד מסתחרות. אני נדרך כולי ומושיק עדיין מסרב להאמין וטוען ש"אין שם כלום...". שניות נוספות חולפות ואז הדמויות מתרוממות שוב ופותחות באש תופת עלינו. אנחנו שועטים אחורה לעבר הזחל"ם, ותופסים מחסה לצדו. פגז הנורה לכיוון הזחל"ם מעלה את הרכב המשוריין באש, ובאותה עת אנו סופגים ירי מנשק אוטומטי וכן רימוני הלם ורסס. כעת זהו רגע המבחן. התחושה היא שהמחבלים עלולים להסתער עלינו כאשר הם ביתרון טופוגרפי, בעוד אנחנו מתקשים להגיב עקב הירי המסיבי הניתך עלינו והחום הנוראי הנפלט מהזחל"ם הבוער. אנחנו מזנקים לתוך הרכב ומוציאים משם את התחמושת הנפיצה שעלולה להתפוצץ כל רגע ולמעשה לסיים את הסיפור מבחינתנו. מכאן ואילך מתפתח קרב יריות מטורף, כאשר אנו משיבים אש ומשליכים לעברם רימונים. ההסתערות שלהם משום מה מתמהמהת. שקט מתוח משתרר. אנחנו בודקים סביבנו, בתחושה שאולי נפתע מכיוון אחר, אך עדיין דממה כללית. כאן אנו מיישמים את שתרגלנו והפנמנו בעבר: מחליטים להסתער בכיוון מעלה הגבעה. אנחנו רצים עם אנרגיות בלתי מוסברות תוך כדי רצוף שלנו והשלכת רימוני רסס. אחסוך את מה שנגלה לעינינו. החוליה חוסלה, ואחד המחבלים שנותר במקום וניסה לירות לכיוונינו, בלית ברירה דאגנו לסיים זאת כפי שלמדנו.

אנחנו גולשים בחזרה לכיוון הזחל"ם. שלושתנו פצועים. רק עכשיו מתחילים להפנים את מה שעברנו, והמדהים ביותר – לא חשים כאבים ויותר מכך, לא מודעים לחומרת הפציעות. מנסים ליצור קשר עם הגדוד, אך המיקום הנמוך שלנו מונע זאת מאתנו.

אולמן, הנהג, הפצוע פחות קשה, מתחיל לרוץ לכיוון המוצב הקרוב במטרה לגייס את העזרה. תוך כדי התקדמותו הוא נע בתוך ירי בלתי פוסק מהצד הירדני של הגבול. הירדנים, מסתבר, היו מודעים למתרחש וניסו לסייע למחבלים. לאחר כשלושת רבעי שעה סוף-סוף אנו מבחינים בעמוד אבק ורעשי רכבים. אנו חוברים לחיילי המוצב, המופתעים, ומתחילים לנוע לעבר מקום מבטחים. לאחר בדיקה ראשונית של הרופא הגדודי אנו מפונים במסוק להדסה עין כרם. אין בכוונתי לפרט את סוג הפציעה, שלי ושל חבריי. האמת, בתחילה הפציעה שלי נחשבה לבינונית. שנים ארוכות לאחר מכן, ומדי שנה, נאלצתי לפקוד שוב ושוב את כתלי בית החולים כדי לתקן את "הקלקולים" שנוצרו בעקבות אותה תקרית.

חודשים מספר לאחר שהתאוששנו, הוזמנו, שלושתנו, למפקדת הגדוד, ולאחר טקס קצר בהשתתפות המג"ד, הוענקו לנו תעודות ציון לשבח והעלאה בדרגה. לצנחנים, אגב, לא הורשתי לחזור, על אף ניסיונותיי הכושלים.

* * *

ועוד משהו. הסיפור הזה מלווה אותי וחוזר אלי מעת לעת. משפחתי חוותה וחווה עד היום את פרטי המלחמה הפרטית שלי, שהיא גם שלהם. לא היה להם קל, גם בחלופי השנים, והאמת – כמעט ולא דיברנו על כך. מקווה שבכל זאת הם ידעו ויודעים להמשיך הלאה, לא להתעלם, אך להבין שהחיים חוקים מהכול, וצריכים להשתדל ולהיות אופטימיים – ולחייך.

השמש תמיד תזרח ויש למה לצפות ביום המחרת.

חופשה ראשונה לאחר מלחמת ששת הימים. יושב עלי תמיר שפר, אחייני

עם השנים למדו למפל
יותר הבינו, אנוחנו מרגישים שעשינו,
האם מיצינו?!

אין, לתפארת!

תצעד יפה איש, תצעד ישר כמותם
ומרכז המשק יגיד: "אתה רק חצי בן אדם"
וייקח את כבשת הרש לטובת כולם.

ויום ויום ועוד יום ועוד
וכל השנה כולה
וכל החיים לסופם
עיין אחת תביט בכם
ופה עקום יחיך אליכם
ולא תצעק נפש מרופה
או שתצרח מעצמה שרפה
שרפה גדולה, שרפה להתבייש
וקשה, קשה מידי
לכבות את האש

אין יום זיכרון לאבר שאבד
כי חסר האובדן לבעליו בלבד.

אין יום זיכרון לרגליים
ואין יום זיכרון לידיים
ואין לעיניים!!
ואת החירש שקט הרעש עומף
ואין יום לאצבעות שידעו ללמף.
וכשגולות זוהרות מביטות בכם
ורגל ביונית צועדת מולכם
והצבת רוצה ללמף
יותר קל להפנות כתף.
ואני ואתה ואת – מציצים מהצד.

אין יום זיכרון לנשמה בהולה,
ואין לזאת שהתבלבלה
והרשע רשע
והתם תם
והחכם לא צועק
כשהנפש אינה יכולה לשאול
ובלילות תועה בשאול.

יוני צין

[נכתב לפני שאיזיק סעידיאן הצית את עצמו]

נולדתי במשפחת וינטרוב בבית אלפא ב- 1947. במשפחה היו כבר אחות גדולה ערגה (נולדה ב-1936) ואח גדול שלמה (נולד ב-1942). ארבע שנים אחרי נולד אח צעיר, עמוס (נולד ב-1951).

גדלנו עם שני הורים רחבי אופקים וישרי דרך, בגאווה ובהכרת ערך עצמנו. כל אחד מן המשפחה היה עם הערך המוסף שלו. שמרנו על קשרים משפחתיים קרובים כשהעונן היה "החדר" של 12 מ"ר עם הכיור בחוץ והשירותים "אי-שם". חלק גדול מהחיים שלנו התנהלו בחוץ - דשאים וחצר המשק (גם הגלבוה היה חלק ממגרש הביילויים שלנו).

החיים נראו מבטיחים ויפים. עובר הזמן וכל אחת ואחד מאתנו במקומו ובדרכו.

בקיץ 1969 חלתה פניה, אימא שלנו. כולנו עמדנו סביב מיטתה. בסוף יוני נפטרה.

כשבעה חודשים אחרי מות אימא, נהרג אחי הגדול שלמה נבות (וינטרוב) כטייס מיראז', בגיחה מבצעית מעל רמת הגולן, בזמן מלחמת ההתשה, ב- 2.2.1970.

יעברו עוד שלוש שנים ושמונה חודשים. עמוס אחי הצעיר כבר משרת בקבע כ-מ"פ שריון בגדוד 79, תקופה שנראתה שקמה ופסטורלית, עד שמלחמת יום הכיפורים פורצת בסערה ובאימה. עמוס וינטרוב מסופח עם הגדוד שלו לחטיבה 14, דוהר עם הכוחות הסדירים המעטים כל כך לבלום את הצבא המצרי המסתער בכמות ובכוח עצום. עמוס נהרג בלילה הראשון ללחימה, ב- 6.10.1973 (תשעה ימים אחר כך, היה אמור להשתחרר משירות צבאי ארוך).

מציאות בלתי אפשרית, קשה וכואבת.

אבא, שמעון וינטרוב עמד מול המכות הנוראות הללו כאשר אנו האחיות לצדו.

השיר "כן אחי" נכתב מול פניהם של שלמה ועמוס.

כֵּן אָחִי

כֵּן אָחִי

נְשַׁאֲרְתֶם מְאַחֵר,

נְשַׁאֲרְתֶם שֵׁם בְּלִי אֶפְשָׁרוֹת לְחֹזֵר,

וְאֶנְחֵנוּ כָּאֵן נוֹתְרֵנוּ

לֹא מְבִינִים,

וְאֶנְחֵנוּ כָּאֵן נְשַׁאֲרֵנוּ

לֹא יְכוּלִים.

אֶצְלָנוּ כָּל שְׁנֵה נִרְשָׁמֶת,

אֶצְלָנוּ כָּל שְׁנֵה נְחַרְמֶת בְּפָנִים,

וְאֶצְלָכֶם נֶעְצֵר הַזְּמַן

מִקֶּדֶם מְדִי, מֵהֵר מְדִי, עֵמוֹק -

אֶנְחֵנוּ מִמְשִׁיכִים לְלַכֵּת

בְּצַעַד קַל בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים,

מוֹנְשִׁים בְּנֶטֶל, מֵעֵמִידִים פָּנִים.

אֲתֶם נְשַׁאֲרְתֶם צְעִירִים

אֲתֶם יוֹתֵר כָּבֵד לֹא חוֹלְמִים.

וְאֶנְחֵנוּ אֶל מוֹל פְּנִיכֶם

מְגֹדְלִים אֶת הַיְלָדִים,

וְאֶנְחֵנוּ אֶל מוֹל פְּנִיכֶם

מְטַפְּחִים אֶת הָאֵהָבָה אֶל הַחַיִּים,

וְאֶל מוֹל פְּנִיכֶם

מִתְאַמְצִים לְהֶאֱמִין,

שְׂמֹחֵר יֵהִיוּ פָּנִים לְשֹׁמֵשׁ עֲגוּלִים

שְׂמֹחֵר לֹא יִשְׁמַע יוֹתֵר קוֹלָם שֶׁל פְּגוּזִים,

אֲתֶם נְשַׁאֲרְתֶם צְעִירִים

אֲתֶם יוֹתֵר כָּבֵד לֹא שׁוֹמְעִים.

[1987]

ספי פרי – זיכרונות מההתשה – עם פטירתו של יובל חמצני

כאשר שמעתי כי יובל חמצני ז"ל נפטר במפתיע, צפו ועלו בי זיכרונות רחוקים ממלחמת ההתשה, שהתחוללה על גדות תעלת סואץ.

לפני 51 שנה, באפריל 1970, יצאתי לחמישים ימי מילואים בתעלה. זמן קצר לפני כן השתחררתי מסדיר, וכבר מילואים. מלחמת ההתשה השתוללה אז יום ולילה לאורך התעלה, וכמעט כל יום ניבטו אלינו המסגרות השחורות מעל דפי העיתון. לאחר הכנה קצרה, נשלחתי לחגבר את מעוז "עלקת צפון", שהוחזק ע"י נח"לאים. כבר בדרך טפטפו עלינו הפגזות, וכאשר הגעתי לחצר המעוז, ראיתי מוצב מצולק וכתוש, השמח סביב לו מכוסה כולו במכתשי פגיעות פגזים, ובתוכו סימני פגיעות בסוללה, בגדרות ובתעלות הקשר. במקום היו כחמישים חיילים - נח"לאים, צוות טנק, הנדסה, וגם אנשי מילואים - רופא, נהג וכד'.

כאשר החשיך, אמרו לי המפקדים כי מדי ערב יש מבצע מילוי שקי חול ותיקון הנוקים שהפגזות גרמו למקום. ----"אתה תצטרף לצוות שהולך לתקן את עמדת השער, יש שם הרבה עבודה".

לשאלתי "מה קרה", ענו לי כי אתמול היתה פגיעה ישירה של פגז בעמדה.

- "מה עם הצופה שהיה בה?"

- "יש לו פגיעת ראש קשה".

- "מי זה?"

- "בחור מתל-עמל, אתה מכיר משם מישהו?"

- "כן".

- "זה יובל חמצני".

במשך שעות אנחנו שיקמנו שקי חול, ואילו יובל ז"ל יצא למסע שיקום מרשים לאורך כל ימי חייו.

ארחיב על המעוז והחיים בו. במקום בו יוצאת התעלה צפונה מהאגם המד הגדול, נמצא אזור דוורסואר, ובו חורשות גבוהות, בצד המצרי. בצד המזרחי נמצא אתר החווה הסינית שתעלות יבשות נחפרו ממנו לצרכי השקיה, ומדבר חשוף לגמרי. המצרים ניצלו את התעלות לחדירות לשמח הישראלי, ושם חטפו את דן אבידן ואת שני השק"מיסטים שישבו בכלא המצרי. בממסום צבאי נורא, בנתה ישראל את המעוזים צמוד לקו המים. רק 200 מטר מפרידים בין שני הצבאות. המעוז היה חשוף לגמרי; צופים מצריים ישבו על עצים גבוהים וראו כל תנועה, מספר סוללות של מרגמות ותותחים היו ממווחות עלינו, והירי התבצע בעוצמות שונות, והכול לפי מה שהתאים לצד המצרי. החל מטפטוף מטריד ועד הפגזות כתישה מסיביות. על הבונקרים הונחו עוד ועוד שכבות הגנה, החל מחול, עליו פסי רכבת שתי וערב, עוד חול, גושי בטון עם ברזלי בנין בולטים, ומסביב שכבות של שקי חול. לפעמים זה הספיק, לפעמים לא.

כל שנשאר לנו היה לספוג ולשרוד. המעוז לא הגן על שום דבר, התצפית היתה מוגבלת מאוד, המרחק בין המעוזים היה גדול, והמצרים ידעו לנצל זאת. ק"מ מדרום לנו הוקם "עלקת דרום", עשרה ק"מ מצפון מעוז "הלשון", מול אגם תמסח. באותו הזמן נפל שם פגז קמלני שהרג שמונה ועוד פצוע קשה.

כל מעוז חי את המלחמה שלו, בעיקר שמירות ואחזקה אין סופית של נזקי ההפגזות. החיים מתנהלים בבונקרים צפופים, עם מינימום שהייה בחוץ. לכולם משרוקיות על הצוואר, כל מי ששומע יציאת פגז שורק, וכולם רצים למחסה הקרוב ביותר. 20 שניות למרגמה, 5 שניות לתותח. אז רצים מהר. רק התצפיתנים חייבים להישאר בחוץ ולאבטח מפשיטה מצרית, ואיתם קצין. והכל זו רולטה אחת גדולה - כמה פגזים יפלו, איזה קוטר, איפה, ותפילה שעוד הפגזה תסתיים ללא נפגעים. לפעמים התפילה לא הועילה, הכול ענין של מזל. לפעמים פגז בודד גרם לנפגעים, לפעמים הפגזה מסיבית עברה בשלום. החיילים במעוז תיפקדו טוב, היו מגובשים, והיו גם מקרים של אנשים שהתקשו לעמוד במתח.

גיבורים אלמוניים היו אנשי האספקה והתחזוקה, חלקם מילואימניקים שהגיעו ברכבים לא ממוגנים אל המעוזים כדי להביא מים וסולר, אוכל טרי ותחמושת – כל הנחוץ לתפקוד המעוז. אנשים הסתכנו ונפגעו כדי להביא לנו קרח ותפוזים, אה, כי בנו את המעוזים על קו המים, ולא במרחק מתאים. הרי, כדי להחזיק את תעלת סואץ סגורה, אפשר בדרכים שונות. צה"ל בחר באפשרות הגרועה ביותר.

חמישים הימים עברו. חזרתי הביתה, עם זיכרונות קשים. כעבור זמן, הוכרזה הפסקת האש. לתדהמתי, הצבא שיקם את קו המעוזים, בצמוד לתעלה, ואת התוצאה הנוראה ראינו שלוש שנים אחר כך, במלחמת יום כיפור.

ועוד אזכור היסטורי: לפני מלחמת יום כיפור שם המעוז הוחלף ל"מצמד", וממנו התבצעה צליחת התעלה. המצרים כבשו אותו ועזבו אותו, וזה היה אזור התפר בין הארמיות. השטח בין "עלקת דרום וצפון" נקרא "החצר", ממנה ניבנו הגשרים.

ובכן, חלקתי אתכם כמה זיכרונות, שהוקדשו לגיבור צנוע, יובל חמצני ז"ל.

המצטיינים שלנו!

מברכים וגאים

עמית סגל: נבחרה כמצטיינת אנף בפיקוד צפון.

מפקדה ציין כי בשנה האחרונה היוותה עמית עמוד שידרה למרפאת אוגדה 91 ותפקדה כאחראית מרפאה בזמן שנת הקורונה. ב-6.4.2021 השתתפה עמית במקס מצטיינים של פיקוד צפון.

עמית מוסיפה:

אז כן, הייתי מצטיינת מר"פ [מפקד רפואה פיקודי], כבוד עצום בשבילי. אני משרתת שנה ושלושה חודשים באוגדה 91 [בירנית] במרפאת היחידה. התגייסתי כחובשת, משם לשיבוץ באוגדה ומשם לקורס אחראי מרפאות.

השנה האחרונה לא היתה פשוטה; הקורונה יצרה מציאות חדשה, היינו תחת כוננות מבצעית במשך כשלושה חודשים, ולצד זה המרפאה חייבת להמשיך לתפקד כהרגלה עם כל הדרישות.

התפקיד שלי משמעותי ביותר, לא פשוט בכלל. אולי אני לא רואה ומטפלת בפצועים אבל אני מטפלת בחיילים שזקוקים לי. משפט אחד: "תודה עמית עזרת לי ממש", אומר לי שאני את שלי עשיתי.

התפקיד מלמד אותי המון ושם אותי בסימואציות שלא הייתי חושבת שאגיע אליהם.

תפקיד שאתה קודם כל נותן ואז מקבל, לא כל אחד יכול.

זאת זכות גדולה להיות אחראית המרפאה, לדעת שהמפקדים הבכירים סומכים עלי, לחנוך חובשים חדשים שמגיעים, לדאוג, לעזור, להיות בוגרת, להיות הפנים של החובשים שאיתי בצוות.

ובמעמד זה רוצה לבקש מכם; תעריכו את אנשי הצוות הרפואי.

עומר: קיבל מצטיין מהרמטכ"ל לשנת 2020 (המקס נדחה בגלל

הקורונה והתקיים בקריה, בספטמבר האחרון).

עומר שירת ביחידת "עוקק" ולאחר שנות הסדיר חתם ל-3 שנים נוספות. את ההצטיינות קיבל על הובלת פרויקטים משמעותיים ביחידה.

עומר מוסיף:

הכלב שעבד איתי בשנות השירות, רועה בלגי מעורב, היה כלב מיוחד

ביכולותיו. הוא "השתחרר" מהשירות לפני זוכה למיפול אוהב

ממשפחתי. היתה לו שנת "פנסיה" נהדרת, בה הרבה לשחות באסי.

עד גיוסי לא היה לי קשר מיוחד לכלבים, אך לכלב שהיה איתי בכל

הרגעים הכי מורכבים בשירות נקשרתי בצורה בלתי רגילה.

גלי אזולאי: קיבלה מצטיין מהרמטכ"ל לשנת 2021.

ב-4.4.2021 נערך טקס מצטייני הרמטכ"ל ליום העצמאות ה-73 של מדינת ישראל, בקריה, בראשות ראש המטה הכללי, רב-אלוף אביב כוכבי.

גלי מוסיפה:

למה קיבלתי את ההצטיינות? לא יודעת להגיד. עשיתי כל מה שאני יכולה והשקעתי את כל כוחי על-מנת להעלות לגדוד את הלוחמים והלוחמות הטובים ביותר אשר יגנו על גבולות מדינת ישראל ואזרחיה. מהי המשמעות עבורי להיות לוחמת? זו לא היתה בחירה פשוטה, ובכל זאת בחרתי בה.

להיות לוחמת זה:

להיות בשמח 24/7 בכל תנאי מזג האוויר

לחוות אתגרים פיזיים ונפשיים קשים

להוכיח כל יום ביומו שאת שווה בין שווים

לא להתקלח שבועות

לאכול אוכל בתיבול של חול

לא לישון בלילה

אבל – זה התפקיד הכי משמעותי שיכולתי לבחור. כל יום אני מגינה בגופי על הגבול, על האזרחים. יש לי את הזכות להיות הצד המגן, יש לי הזדמנות להיות על ווסט ולהחזיק את הנשק, יש לי את הזכות להגן כאשר רק לפני 80 שנים נרצחו באכזריות שישה מיליון יהודים ולא יכולנו כעם להגן על עצמנו. יש לי הזכות לפקד ולחנך 120 לוחמים ולוחמות.

כל מי שיש לו/ה את היכולת הפיזית להיות לוחם/ת – זו הבחירה הנכונה!

מזל טוב

עיתי קרונור בן 40

לאבא עיתי שלנו, מאחלים לך שתהיה לך שנה מאושרת ומוצלחת, שתמשיך להיות אבא מושלם ושתיקח אותנו להרבה מילונים. מאחלים: תום, עידו ומל

הגר כהן [קוצר] בת 40

הגר האהובה, מה נאחל לך בהגיעך לגיל 40? המון מזל טוב, אושר, עושר ובריאות ונחת מבעלך וממשפחתך המקסימה. תמשיכי לעשות רק מה שאת אוהבת ועושה לך טוב. תזכרי 40 זה ה-30 החדש, אז שיהיה לך יום הולדת שמח. עומר

ירדן ארטאגה [שריקי] בת 30

ירדן שלנו בת 130 וואו מה זה אומר עלינו? אנחנו רוצים לאחל לך, בתנו הצעירה, עוד הרבה שנים של אושר גדול שבהם תגשימי את מה שאת חולמת עליו ואת גם יכולה. הכי חשוב – נכדים לרוב. אוהבים, אימא ואבא

כמו כן נברך את:

דור ברטל [בנם של אריק ז"ל ורווית] וניצן נוי
[בתם של דורון ונירית] שחגגו החודש 130

נועם בהרי בת 10

נועם שלנו חוגגת עשור. ילדה מדהימה, חייכנית וחכמה, אוהבת אומנות - לצייר וגם לגזור, כישרון בספורט ונגינה, חברה אמתית, שתמיד תעזור, אוהבת כלבים ואומנויות לחימה!

יקרה שלנו, בכורתנו - שתמיד צחוקך יקיף אותנו! מאחלים לך בריאות איתנה, הצלחה בלימודים, צמיחה ותבונה... תמשיכי להיות מרגשת ומתוקה כסוכר ושמרי על עצמך מכל משמר!!! אוהבים אותך, ההורים

אפריל 2021

רק נולדו

ניסן נפתליס, בן של אביבית ואמיר,
נולד ב-1.4.21, נכד לחיים נפתליס.

דור לוינס, בנם של דניאל ושחר,
נולד ב-2.4.21, נכד שני למל וירון.

עמי לוז – על יובל חמצני

[יובל הוא אחיה של מיכל ב'רנו. ב- 1973 עזב את הקיבוץ והתגורר ברמת השרון. לפני כחודש נפטר ונקבר בקיבוץ]

יובל בעיני היה ילד מיוחד, שונה, לא שייך לעולם הילדים שהיינו אז. היה בו משהו בוגר, רציני, שקול שמזכיר את אביו יצחק, ועם זאת הוא היה שייך, פעיל, ותורם.

עוד בכיתת מעיין בבית הספר היסודי, אני זוכר אותו כדמות מיוחדת, תמיד בתלבושת מסודרת ונקייה, תמיד הולך זקוף ובמעין הידור, ילד יפה, גאה ומרשים. לא היתה בו יהירות או שחצנות, יובל היה ילד ונער חייכן, נעים הליכות, לעולם לא שמעתי ממנו תלונה או טרזניה או ביקורת על איש.

עוד בכיתת מעיין יובל התבלט בזיכרונו הטוב ובידע רב ורחב, תמיד ידע לענות על כל מה שנשאל, היה החכם של הכיתה. הוא היה ילד מבריק ואולי אף מחונן, אם כי בתקופתנו לא השתמשו במנוח הזה ולא אבחנו מחוננות. יובל היה ילד חזק ובנוי כהלכה, אך לא ממש עסק בספורט. זכור לי מקרה אחד ובו חברי הטוב זאב וולמרה אמר לי יום אחד שזה ממש מרגיז שבתחרות ריצה הוא הפסיד ליובל: הוא, זאב, הספורטאי החזק והמיומן הפסיד ליובל שלא ממש עסק בספורט, לא התאמן ולא היה בכושר. הריצה באה לו באופן טבעי.

אחרי הגיוס לא יצא לי לעקוב אחר מסלולו הצבאי, אך זכור לי – כאילו היה זה היום – הרגע בו התבשרתי שהוא נפגע. זה היה במלחמת ההתשה לאורך התעלה, ואני עדיין פרח טייס צעיר בבסיס חצרים. הודיעו לי שהוא מאושפז בבית החולים בבאר שבע במצב קשה. מיד נסעתי לראותו. כאשר הגעתי וניצבתי ליד מיטתו, ראיתי דמות מחוברת לצינורות, חומים ומנופים ועטופה תחבושות, כך שקשה היה לזהותו. עיני חשכו, הרגשתי שהדם הולך ואוזל ממני ואני עומד להתעלף - דבר שלא קרא לי מעולם. מיד יצאתי למרפסת לנשום אוויר, ולקח לי כמה דקות להתאווש ולחזור לעצמי.

עברו שנים ויובל עבר שיקום ארוך ועשה דרך רבה, ובה אכן חזר לתפקד הרבה מעבר למה שאפשר היה לדמיין. עדיין היה מאוד מוגבל בתפקודו ותנועותיו, התקשה לדבר והתקשה לזוז, אך להפתעתי הרבה הוא נשאר חסון בנשמתו וחזק ברוחו. לא שמעתי אותו אף פעם מתלונן או מקטר על מר גורלו.

במהלך השנים השתדלתי לעזור לו בהזדמנויות שונות כאשר יצר קשר. למשל כאשר הוא הגיע לבדיקות ומעקב במעבדת השינה שבטכניון בחיפה, צלצל אלי והזמין אותי לבקרו ולקחת אותו לברכה, ואני, סטודנט שנה ראשונה בטכניון. או בהמשך הדרך כאשר הגיע לאזור הצפון להציג את ציוריו בגלריה בקיבוץ מזרע, ועוד ועוד...

אני במיוחד שמח שהצלחנו, לפני כשנתיים, לקיים מפגש של קבוצת מעיין אצלו בבית. זה היה בחג החנוכה, והתכנסנו בביתו לפי הזמנתו ורצונו העז. היתה לנו שמחה ואורה, ויובל המארח היה מלא בסיפוק וקרן מאושר וכמובן בסוף הערב קינחנו בחידון שערך לנו על פי דרכו וסגנונו המיוחד.

יובל בעיני היה גיבור, כי גיבור הוא זה הנבחן ביכולתו להתמודד עם הקשה והמכאיב ביותר ועדיין לשמור על רוח אנושית, לא לוותר ולא לתת לייאוש ולקושי להכריע. יובל התמודד בגבורה עם פציעתו הקשה מאוד, למד ורכש השכלה גבוהה, יצר בביתו מרכז חברתי פעיל לכינוסים ואירועים שונים – תשבצים, שירה בציבור ועוד. יובל גם עסק בציור ובנה משפחה. אני חושב שיש לכלול מה ללמוד מיובל.

לזכר חברינו- אפריל - ניסן - אייר

שם הנפטר	תאריך פטירה	תאריך עברי
אורי לוז	30.04.1963	ו' אייר תשכ"ג
יעקב קרוןר	18.04.1970	י"ב ניסן תש"ל
הלל שני	14.04.1971	י"ט ניסן תשל"א
ברי קמינסקי	09.04.1981	ה' ניסן תשמ"א
אלי רבטל	20.04.1981	י"ג ניסן תשמ"א
שלמה קול	10.04.1982	י"ז ניסן תשמ"ב
אורי גרד	12.04.1991	כ"ח ניסן תשנ"א
אילנה שרייבר	09.04.1994	כ"ה ניסן תשנ"ד
ז'ניה צימרמן	09.04.1997	ב' ניסן תשנ"ז
יוסף יוגב	14.04.1997	ז' ניסן תשנ"ז
צבי(השו) גלמן	14.04.1998	יח ניסן תשנ"ח
שושנה פלגי	27.04.1999	י"א אייר תשנ"ט
עודד גולומב	09.04.2002	כ"ז ניסן תשס"ב
אממה פרמינגר	11.04.2002	כ"ט ניסן תשס"ב
יעקב (ישקה) לבנה	28.04.2003	כ"ו ניסן תשס"ג
מרדכי (מוטלה) רוז'ני	29.04.2003	כ"ז ניסן תשס"ג
בנימין זונשיין	16.04.2005	ז' ניסן תשס"ה
יצחק בטיסט	18.04.2005	ט' ניסן תשס"ה
רחל טרצביצקי	13.04.2006	ט"ו ניסן תשס"ו
נחמה גנוסר	15.04.2006	ט"ז ניסן תשס"ו
צפורה יגאל	09.04.2007	כ"ח ניסן תשס"ז
חיים סטולר	23.04.2010	ט' באייר תש"ע
סשה (יהושע) סושקס	06.04.2011	ב' ניסן תשע"א
יעל הרצוג	08.04.2011	ד' בניסן תשע"א
פרידה אפרתי	15.04.2011	י"א בניסן תשע"א
עמנואל (פימפל) פרידלנדר	27.04.2019	כ"ב ניסן תשע"ט
הדסה רון	17.4.2020	כ"ג ניסן תש"פ

סביבה קרובה-רחוקה

דרור סגל – מה בין סליק הנגמשים ובריכת הילדים ("האסי הקטן")

לכאורה מדובר בשני מתקנים ופרויקטים שונים באופיים ובייעודם, ואכן כך הדבר. הסליק - היה מתקן בטחוני חריג, מופלא ורגיש. הוסתרו בו שני זחלים, נושאי ברן משוריין. הוא היה ממוקם ליד עץ הפיקוס ועמדת פחי האשפה [מתחת לבית הנבנה של משפחה אביגד], מצפון מערב לעמדת השמירה שעדין נותרה ליד הגשר החדש. הסיפור החל בימי מלחמת העולם השנייה. גדוד אוסטרלי פרו ציוני, פורק והועבר מבסיסו באזור מרחביה. אנשי הישוב נקראו בקריצה או בעצימת עין ברימית, לבוא ולקחת נשק. היו אלה ימי המלחמה בהם נעזרו הבריטים בלוחמים מהישוב, וכעסו מאוד על המופתי אמין חוסיני. לכן ניהלה אז, האימפריה הבריטית, מדיניות נוחה יחסית לישוב היהודי. אנשי הקיבוצים בסביבה באו מהר ולקחו נשק קל, אקדחים, רובים וכדומה. כשהגיעו נציגי תל עמל, נותרו בעיקר שני הזחלים, שנחשבו נשק אסטרטגי באותם ימים.

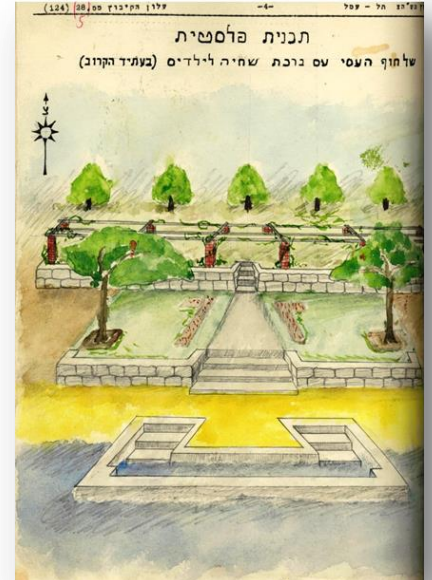
בהחלטה אמיצה ובראייה כלל אזורית, החליטו אותם חברים לקחת את הנשק הכבד הזה. הזחל"מים הועברו בחשאי והוסתרו תחילה במתבן. במקביל נחפר מרתף סודי, נוצקו רצפה ותקרה ומעליו נבנה לול. במרתף מתחת ללול, הוסתרו הנגמשים מספר שנים.

*זחל משוריין נושא מקלע ברן, מטיפוס דומה לאלה
בסליק, ניצב כיום, בכניסה לקיבוץ מסילות*

*הפתח והרמפה ממנה הוכנסו והוצאו הנגמשים למרתף הסליק מתחת
ללול.*

בריכת הילדים בנחל האסי - תוכננה ונבנתה, כחלק מקומפלקס שיזמו ותכננו חברי הקיבוץ, כמתנה לילדי הקיבוץ הצעיר, לכבוד חג העשור. התוכנית המקורית היתה גדולה יותר ויומרנית למדי. רצו לבנות בגבעה מספר מרסות ומפלסים, גרם מדרגות, פרגולות גפנים לצל ועוד. בפועל בוצעה לבסוף בריכת ילדים שקיימת עד היום, ומרסה אחת מעל לארגו החול. שאר הגבעה הפכה למדשאה עם גרם מדרגות.

בריכת ילדים מאולחרת, לפני שנבנתה הבריכה של ה"אסי הקטן" הקיימת עד היום. [ארכיון ניר-דוד].

סקיצה של התכנית [ארכיון ניר-דוד]

אז מה בכל זאת מחבר בין המתקנים? אירוע מכונן בכל ההתיישבות העובדת וברחבי הארץ כולה: "השבת השחורה" קיץ 1946 וההכנות לפתיחת הבריכה בעיצומן. מלחמת העולם הסתיימה והבריטים שינו את מדיניותם והכבידו ידם על הישוב הקיים והעליה לארץ ישראל. אז מתרחשת השבת השחורה בכל רחבי הארץ. מטרת הבריטים להעניש, להרתיע ולמצוא בפועל נשק בלתי לגאלי. חברי הקיבוץ נזעקים לעזרת קיבוץ עין חרוד. באזור שטה, נהרגים על ידי הבריטים, שניים מחברי הקיבוץ: יעקב גלזר וטוביה ארמל וזכרונם לברכה. שניהם היו מעורבים בהכנת הפרויקט לחג העשור, וכמובן שהפתיחה נדחתה.

ומה קרה בסליק הסודי? חברי הקיבוץ מוזעזעים מהאסון הנורא וגם מהסיפורים הקשים ביגור, בעמק חפר ובעין חרוד. הם חוששים מאוד שהסליק האסטרטגי הזה יתגלה והמחיר שישלם הקיבוץ, יהיה כבד. הם מנסים להתניע את הנגמ"שים ולברוח לשדות. אבל לא מצליחים. לבסוף חתכו אותם עם מבער ברנר ופיזרו את החלקים בנחל הסמוך. אחד הבנים הראשונים סיפר לי שהסליקים היו סודיים לכאורה. הם הילדים, ידעו היטב היכן חופרים ההורים בלילות. עובדה זו מסבירה אולי את חששם של החברים כי הסליק יתגלה.

עצם ההחלטה להחביא נשק כזה מהווה הוכחה לאומץ, לחשיבה ולגבורה של חברי הקיבוץ שהכינו עצמם למאבק אזורי ואולי ארצי כולל ולא רק להגנה מקומית על גדרות הישוב ברובים ורימונים. ואכן הצבא העירקי והירדני היו קרובים מאוד, וכמעט כבשו את העמק, זמן קצר לאחר האירועים אלה.

ומה קרה לבריכת הילדים? היא הושלמה ונחנכה זמן מה אחרי השבת השחורה והוקדשה לזכר הנופלים.

[ארכיון ניר-דוד]

שאל גולומב – שיפור איכות והורדת רמת המליחות של מי השתייה לקיבוץ ניר דוד

לפני כשבועיים התבררנו על הצטרפותנו למערכת מי השתייה האזורית המספקת מים במליחות של 50 מ"ג כלור לליטר במקום 300 מ"ג לליטר במערכת הקודמת. בעקבות אירוע משמח זה ברצוני לספר את תולדות אספקת מי שתיה לקיבוץ שעברה הרבה גלגולים, מתקופת חומה ומגדל ועד ימינו אלה.

כידוע, ניר דוד ממוקמת באזור של מעיינות. כשהקיבוץ עלה להתיישבות ב-1936 נבעו באדמתנו חמישה מעינות: מעיין "הסחנה הקטנה" (עיין חיים) שהתייבש לאורך השנים, מעיין האסי (הסחנה), מעיין הפואר (עיין מגדל), מעיין הג'מעין (עיין חומה – "מעין התאנה" בעפת המקום) ומעיין שוקק (ג'וסק). איכויות המים במעיינות לא היו אחידים והיו מושפעים ממים תת קרקעיים מליחים ומגשמים שיורדים באזור השומרון.

לאורך השנים, בעקבות שנות בצורת וקידוחים רבים שנעשו באזורי העמקים והשמחים שבשליטת הרשות הפלסטינית, קטנה זרימת המים מהשומרון ועלתה רמת מליחות מי המעיינות. היום רוב המעיינות באזור שלנו מוגדרים כלא שפירים ואינם מתאימים לשתייה ולהשקיה חקלאית.

עם עלייתו להתיישבות משך הקיבוץ את מי השתייה בחביות ממעין הפואר (מגדל), שהובלו על עגלות רתומות לפרדות. בשנת 1938, עם מעבר הקיבוץ מהצד הדרומי של הנחל לצדו הצפוני – הונח צינור ברזל בקוטר של 12 אינץ' ממעיין הג'מעין ("חומה" – "תאנה") לקיבוץ. הצינור חצה את האסי במקום בו נמצא היום הגשר הצהוב. המים זרמו בגרוויטציה מהמעין עד למשאבה שהוצבה בצד הצפוני של הנחל על יד בית הבריאות כיום. המשאבה העבירה את המים בלחץ למגדל המים (העומד עד היום) שחלקו העליון שימש כבריכה שעלטה מגבוה על שטח הקיבוץ, והזרימה בגרוויטציה מים לכל רחבי הקיבוץ. הצינור עצמו היווה בסיס למערכת הרגליים שקישרה בין שתי גדות הנחל ושירתה את חברי הקיבוץ (וילדיו) הרבה שנים גם לאחר שהמשאבה חדלה לעבוד.

איסוף מים בפחים

בשנות ה-50 של המאה הקודמת תכננה "תה"ל" והקימה "מקורות" את מפעל המים האזורי בבקעת בית שאן. במסגרת מפעל זה הוסדרה חלוקת המים לחקלאות ולמי שתיה ליעובים, כולל לעיר בית שאן. כמו כן בוצעה תכנית ל"איחוז סגור" של המעיינות בעמק, דבר שאיפשר שימוש במים אלה גם לשתייה. במסגרת תכנית זו, מי השתייה לניר דוד סופקו ממעיין חומה (מעין התאנה). חברנו נח אשכנזי (אבא של יוני צין) היה מעורב אז בהקמת המערכת הזאת כעובד "מקורות".

בשנות ה-60 של המאה הקודמת, עם פיתוח חקלאות השלחין בעמק וההשקיה בממטרות, הוצבה משאבה ליד מעין חומה. משאבה זאת סיפקה ישירות מי שתיה בלחץ לקיבוץ, כאשר עודפי המים בשעות בהם צריכת המים בקיבוץ היתה נמוכה הוזרמו למאגרים הדרומיים שעשרתו את המדגה ואת המערכת החקלאית. מהלך זה ייתר את הולכת המים בגרוויטציה לקיבוץ כמתואר לעיל ואת השימוש במגדל המים כספק ראשי של מי שתיה לקיבוץ. מערכת זאת שימשה אותנו עד תחילת המאה הנוכחית.

בשנת 2004 קיבלנו הודעה ממשרד הבריאות שהמים ממעיין חומה שאותם אנו שותים מזוהמים ועלינו לטפל בבעיה באחת משתי האפשרויות; או שנקים מתקן מיהור למים אלה, או שנתחבר למערכת מי השתייה האזורית המספקת מי שתיה איכותיים מקידוח שוקק. לאחר בדיקה כלכלית נוכחנו שההתחברות למערכת האזורית עדיפה לנו ובחרנו באפשרות הזו. המשאבה שבמעין חומה ממשיכה לשרת אותנו עד היום ומספקת מים להשקיית הנוי בקיבוץ ולמערכת החקלאית שלנו.

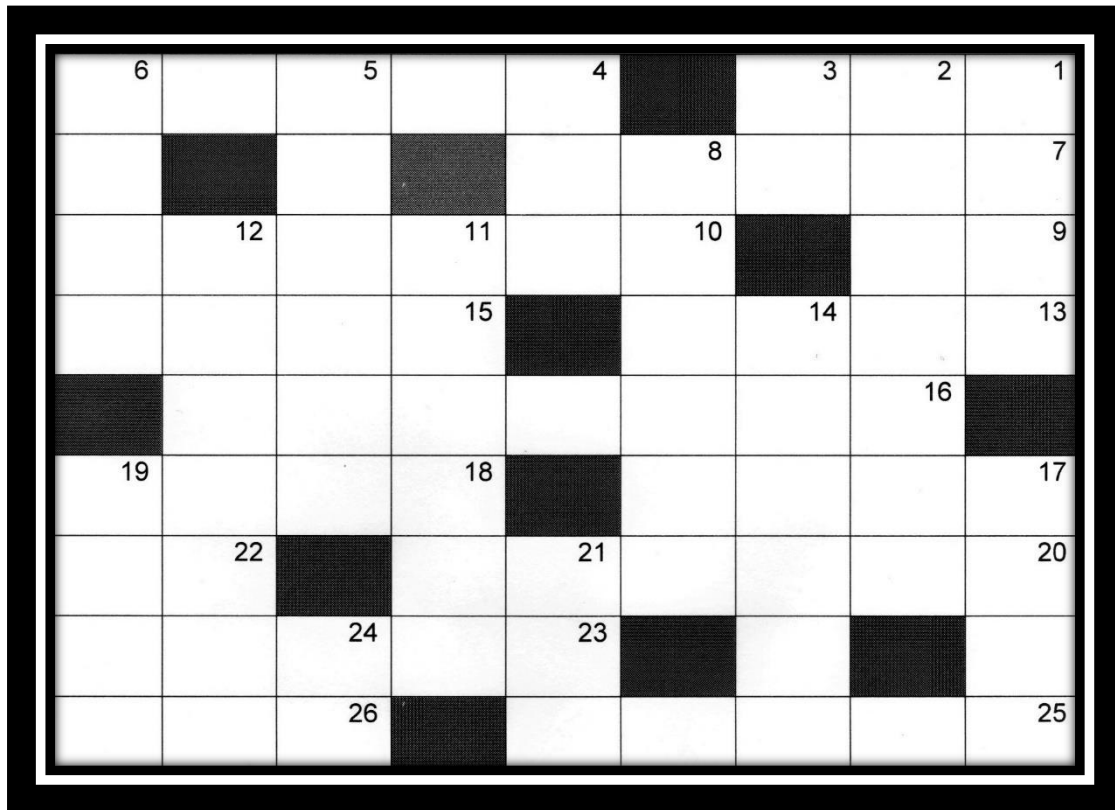
במקביל למהלכים אלה המשיך להתרחש תהליך של המלחת המים במעיינות והקידוחים בעמק, כאשר מליחות המים מקידוח שוקק כבר עלתה לרמה שאינה מתאימה לשתייה. בפועל, המים שעשינו עד לפני שבועיים הם תמהיל של מי שוקק ומים איכותיים שמקורם מהמנהרה שנחפרה לפני כמה שנים במסגרת ההקמה של תכנית ה"אגירה השאובה", הנמצאת בשמחי קיבוץ רשפים.

בשבועות האחרונים התחברנו למערכת מי השתייה האזורית המבוססת על קידוח "רוויה". קידוח זה נמצא בדרום מזרח העמק (ליד מושבי ביכורה). המים שם הם באיכות מאוד גבוהה ובמליחות מאוד נמוכה (50 מ"ג למ"ק). קידוח זה מספק מי שתיה לכל העמק (כולל העיר בית שאן), למעט (מסיבות של תקציב) ניר דוד, שדה נחום וחמדיה. לאחרונה התאפשר לנו לצרף את ניר דוד למערכת זאת בהשקעה נמוכה יחסית. הצינור שמספק מים לשדה נחום ולחמדיה יהווה גיבוי לקו החדש.

היזמה למהלך זה באה מאלון רבטל ובוצע באחריות יפתח רונן. נברך אותם ונתברך במים טובים לשתייה.

אפריל 2021

תשבץ הגיון – הוריקן [אורי קלס]

ה ג ד ר ו ת

מאונך

מאוזן

<p>1. מחפש סיבה לשוב עם נשותיהם (4)</p> <p>2. בסיר ובו השתנו במחנה ההשמדה (7)</p> <p>3. מס על הפנים (2) (ש)</p> <p>4. כספי יגמר כשישוב (3)</p> <p>5. בני לא-לא חי כשנעצרתי (6)</p> <p>6. שם יהבי עליו כעשב הסוד (4)</p> <p>8. פסח שינה את מכווני התנועה (6)</p> <p>11. בבניין: מי הוא הקטן של רחל אמנו (6)</p> <p>12. מיד הולך מכות בארצנו (7)</p> <p>14. את מי שמו אחראי בחג הזה? (6)</p> <p>17. יורם הירדן ומה שביניהם (4)</p> <p>19. בין יופי לחצי (4)</p> <p>21. מר? מחוק? שב עם קצת פחות (3)</p> <p>24. ראו 22 מאוזן</p>	<p>1. מיול כייפי שנשמע כמו נטל (3)</p> <p>4. פחות מזה שב עם איסלמים (5)</p> <p>7. מבינה שהיא אוחזת משהו (5)</p> <p>9. די ללכת מכות (2)</p> <p>10. בלי בדים מתאים לקיר (6)</p> <p>13. מיצר שונה בחדרי אירוח (4)</p> <p>15. מתארך ועב כעבה (4)</p> <p>16. במועדון הירושלמי יש בכי וגם דברים אחרים (4-3)</p> <p>17. חומר אלסטי שיעלם בחזרה (4)</p> <p>18. אלף במין הוא סירב (4)</p> <p>20. מטאורי שונה וריחני (6)</p> <p>22+24 מאונך לאחד ולידיד (4)</p> <p>23. לבצור אותם בין עם אחר (5)</p> <p>25. הולכים אחרי הקיבוץ (2-3)</p> <p>26. שב ושם את כספו על הרמה (3)</p>
---	--

תשובות "הח'תקן במסכה"

הקדנץ

שקן עסיס

האילה

דוּתח סלוס

הסארד

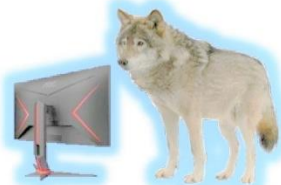
ערו רזון

הקוף

סער איזמירי

הזאב

תומר רנאי

הזבאה

יובל דוטאן

הזאס

אסי זוקר

רם הקנדה

איידה בקובלי

הזרבו

עלו נמר

הזדרון

נח אהב

הזאב

תומר חנן

הנחש

ארד איזמירי

צילום: רותם סלוס

עלון מס. 4 בשנת 2021, מס. 2270 למניין עלוני הקיבוץ
שותפים לעלון: אורי קלט / אילון סלוס / אסתר פרג
אריה ששון / אשר אינדיך
בני ובנות קבוצת "עומר" / גיתי צין / גלי אזולאי
דני יפה / דני פירדמן / דרור סגל / הילה גלמן / הנהלת החינוך
יאיר פלגי / יוני צין / לביא מאירי / משפחת נצר
עומר / עינת אזולאי ושכבת ח' / עמי לוז / עמית סגל / עמרם שורר
ספי פרי / רות שפירא / רותי הכהן / שאול גולומב / שלמה גלור

עיצוב הלוגו החדש: עדי מידה

צילומים: קורניה מגס ורותם סלוס

תודה מיוחדת ליהודית איל על חומר הארכיון

עורכת: סמדר יחיאלי

עלון פנימי, כל הזכויות שמורות